

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

**Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту**

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)**

студента Бежан Марії Сергіївни
(ПІБ)

академічної групи 071М-20-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю
розрахунків із заробітної плати (на прикладі РПП
«Рибний»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Пашкевич М.С.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Пашкевич М.С.		

**Дніпро
2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)
«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Бежан М.С. академічної групи 071М-20-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю розрахунків
із заробітної плати (на прикладі РПП
«Рибний»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від
№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	Теоретичні засади обліку, аналізу і податкового контролю розрахунків із заробітної плати	30.09.2021
2	Методика та організація обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	31.10.2021
3	Організація та методика аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	30.11.2021

Завдання видано

Пашкевич М.С.
(підпис керівника) (прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії _____

Прийнято до виконання

Бежан М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 59 с., 17 рис., 17 табл., 3 додатки, 35 джерел.

АНАЛІЗ, АУДИТ, ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ, ЗАРОБІТНА ПЛАТА, КОНТРОЛЬ, ОБЛІК, ОПЛАТА ПРАЦІ, ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ПРАЦЯ

Предмет дослідження - теоретичні та організаційно-методичні засади системи обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків з оплати праці.

Об'єкт розроблення – процес формування обліково-аналітичної інформації та контроль розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний».

Мета роботи – дослідження та опрацювання діючої методики обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків з оплати праці та розробка системи пропозицій, спрямованих на їх удосконалення.

Уточнено економічний зміст категорії заробітна плата. Визначено нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з оплати праці. Досліджено фінансовий аналіз РПП «Рибний». Проведено аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності РПП «Рибний». Продемонстровано методику організації облікового процесу розрахунків з працівниками на досліджуваному підприємстві РПП «Рибний». Розглянуто документальне оформлення операції з нарахування та виплати заробітної плати. Досліджено синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці. Розроблені напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві. Визначено мету, завдання, методи, інформаційні джерела та нормативно-правову базу проведення аудиту розрахунків з оплати праці. Розроблено методику проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний».

Удосконалено аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний».

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	4
1.1. Економічний зміст поняття «заробітна плата»	4
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з оплати праці.	6
1.3. Фінансовий аналіз діяльності РПП «Рибний»	9
1.4. Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності РПП «Рибний»	19
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ РПП «РИБНИЙ»	24
2.1. Організація облікового процесу розрахунків з працівниками на підприємстві РПП «Рибний»	24
2.2. Документальне оформлення операцій з нарахування та виплати заробітної плати на РПП «Рибний»	27
2.3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці на РПП «Рибний»	31
2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	37
Висновки до розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ РПП «РИБНИЙ»	41
3.1. Організація проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	41
3.2. Методика проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	47
3.3. Удосконалення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»	52
Висновки до розділу 3	53
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	57
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Актуальність теми. Від розрахунків із заробітної плати залежить продуктивність праці та ефективність діяльності трудового колективу. Завдяки аналізу оплати праці можна визначити внутрішні можливості підприємства, які впливають безпосередньо на фінансовий результат діяльності. Правильно організована система обліку та контролю розрахунків з оплати праці дає змогу отримувати достовірну інформацію, яку використовують для прийняття управлінських рішень. Зокрема, матеріальна винагорода за працю є найефективнішим трудовим стимулом. Отже, необхідність у пошуку напрямків удосконалення організації обліку та контролю розрахунків із оплати праці з метою створення ефективної системи розрахунків є нагальною потребою.

У вітчизняній літературі обліку розрахунків з оплати праці приділяється чимало уваги. Досліджували питання організації та методики обліку, аналізу і контролю розрахунків із заробітної плати такі українські вчені: Бондаренко Н.М., Глухова С.В., Запаря Є.В., Засипко К.О., Корячко Д.С., Маркевич А.Є., Мартин О.М., Осипова Є.П., Погорелова Т.П., Прохар Н.В., Саєнко М.Г., Сьомченко В.В., Толуб'як В.С., Щирба І.М. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та опрацювання організації, методики обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати та розробка системи пропозицій, спрямованих на їх удосконалення.

Відповідно до поставленої мети, завданнями дослідження є:

- дослідити та узагальнити існуючі визначення сутності поняття «заробітна плата» як економічної категорії, а також запропонувати власне трактування цього поняття ;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з оплати праці;
- провести фінансовий аналіз РПП «Рибний»;

- провести аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності РПП «Рибний»;
- дослідити методика та організацію обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»;
- висловити пропозиції щодо удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»;
- узагальнити організацію та методика аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»;
- визначити напрями удосконалення проведення аудиту розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні засади обліку та аудиту розрахунків із оплати праці.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає облік, звітність та аудит розрахунків із оплати праці на РПП «Рибний».

Методи дослідження. Задля досягнення визначеної мети у дипломній роботі були використані загальнонаукові методи дослідження. При розкритті економічного змісту поняття «заробітна плата» були застосовані методи теоретичного узагальнення та порівняння. Із застосуванням методів індукції, дедукції та порівняння було досліджено методичні аспекти обліку та аудиту розрахунків із оплати праці на підприємстві «Рибний». За допомогою аналізу та синтезу були розроблені рекомендації щодо вдосконалення обліку та проведення аудиту розрахунків із оплати праці на підприємстві «Рибний». Також у дипломній роботі використані регламентовані документи (законодавчо-регулюючі документи, нормативно-правові акти, стандарти, накази, рекомендації); методична та спеціальна література; документи бухгалтерського обліку РПП «Рибний» (первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансова звітність), а також статистична та податкова звітність досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування розроблених пропозицій щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків із заробітної плати на РПП «Рибний».

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства» (м. Херсон, 24-25 листопада 2021 р.) у Херсонському державному аграрно-економічному університеті.

Публікації. За результатами досліджень опубліковані тези доповіді у збірнику матеріалів науково-практичної конференції.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

1.1. Економічний зміст поняття "заробітна плата"

Одним з ключових понять в загальній системі обліку підприємств є заробітна плата, адже витрати на оплату праці робітників займають зазвичай велику частку серед витрат підприємства. Зокрема оплата праці є важливим соціально-економічним явищем.

Поняття «заробітна плата» до сих пір не набуло єдиного трактування, адже потребує постійного вдосконалення відповідно до економічних умов ринку та розвитку соціально-трудова відносин. З метою дослідження різних поглядів на економічний зміст поняття «заробітна плата» та пропозиції власного трактування, була розроблена Таблиця 1.1.

Таблиця 1.1

Тлумачення економічної сутності категорії заробітна плата

№ з/п	Джерело	Визначення поняття «заробітна плата»
1	Податковий кодекс України [4]	Заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.
2	Закон України «Про оплату праці» [1]	Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.
3	Глухова С.В., Зотова А.А. «Підходи до сутності заробітної плати» [2, с. 700]	Заробітна плата – це ціна, яку отримує працівник, як винагороду в грошовому виразі, що стимулює його до досягнення високих кінцевих результатів праці, з одного боку і елемент витрат виробництва з іншого.
4	Сьомченко В.В., Засипко К.О. «Заробітна плата як соціально-економічна категорія» [3, с. 123]	Із позицій найманого працівника, заробітна плата – це основна частина його трудового доходу, який він отримує в результаті реалізації здатності до праці. З позицій роботодавця заробітна плата - це головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників і досягненні високих результатів своєї праці.

Продовження табл. 1.1

5	Бондаренко Н.М., Осипова Є.П. «Заробітна плата як економічна категорія та її особливості в бюджетній сфері» [5, с. 153]	Заробітна плата – це один з головних показників і чинників рівня соціально-економічного життя країни, обчислений у грошовому виразі, який за трудовим договором роботодавець сплачує працівникові за роботу, яку вже виконано або має бути виконано.
6	Толуб'як В. С. «Заробітна плата та її вплив на формування фінансових ресурсів системи пенсійного забезпечення» [6, с. 2]	Заробітна плата – це плата робітнику за виконану роботу, яка дає йому можливість забезпечувати себе та свою сім'ю необхідними засобами до життя, а також заощаджувати на майбутнє, в тому числі здійснювати страхування на пенсійне забезпечення.
7	Мартин О. М. «Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти» [7, с. 236]	Заробітна плата – це оплата послуг праці робітника, яка відображаючи соціально-економічне становище в національній економіці та рівень життя у суспільстві, дає змогу робітникові і його сім'ї забезпечувати поточне споживання, а також заощаджувати на майбутнє споживання.
8	Запаря Є.В., Прохар Н.В. «Підходи науковців до визначення сутності категорії «заробітна плата» [8, с. 113]	Заробітна плата – це: з позиції підприємця – стаття витрат, що знижує прибуток; з позиції працівника – основне джерело доходу і, як наслідок, детермінанта підвищення рівня життя.
9	Маркевич А.Є. «Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата» [9]	Заробітна плата – це встановлена за трудовим договором ставка заробітної плати найманому робітнику, рівень якої визначається умовами ринку праці: вартістю робочої сили, умовами найму, попитом, пропозицією і конкуренцією; рівнем кваліфікації і спеціалізації працівника; системами стимулювання й успішністю самої праці, що на відміну від існуючих трактувань ґрунтується на принципі системності та поєднанні різних підходів до її визначення.
10	І. Щирба «Економічний зміст заробітної плати в ринкових умовах господарювання» [10, с. 585]	Для працівника – заробітна плата – це елемент доходу, величина якого визначається дією сукупністю факторів і виражається у грошовому еквіваленті, який отримує від працедавця за реалізовану здатність до праці. Для працедавця – заробітна плата – це витрати, що входять до складу витрат на оплату праці, які він витрачає на виконання тих знань, навичок, умінь працівника, які приносять йому економічні вигоди. Для держави – заробітна плата є інструментом, за допомогою якого вона регулює попит і пропозицію такого специфічного товару, як потенційна працездатність.

[Складено на основі 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10]

На мою думку, під поняттям «заробітна плата» слід розуміти ефективний стимул для найманих працівників задля виконання робочих

завдань, який виражається в щомісячно виплачуваному грошовому еквіваленті. Адже заробітна плата є однією з головних мотивацій для людини, яка спонукає до виконання робочих обов'язків.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з оплати праці

Ключові джерела нормативно-правової бази обліку і контролю розрахунків з оплати праці розглянуті в Таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Огляд нормативно-правової бази з питань обліку і контролю розрахунків з оплати праці

№	Назва документу	Ким та коли прийнятий	Призначення документу
1	Кодекс законів про працю України [11]	Прийнято Верховною Радою УРСР Кодекс України № 322-VIII 10.12.1971	Регулює трудові відносини всіх працівників, сприяючи зростанню продуктивності праці, поліпшенню якості роботи, підвищенню ефективності суспільного виробництва і піднесенню на цій основі матеріального і культурного рівня життя трудящих, зміцненню трудової дисципліни і поступовому перетворенню праці на благо суспільства в першу життєву потребу кожної працездатної людини. [11, ст.1]
2	Закон України «Про оплату праці» [1]	Прийнято Верховною Радою України 24.03.1995 № 108/95-ВР	Визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання (далі – підприємства), а також з окремими громадянами та сфери державного і договірного регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати. [1]
3	Інструкція зі статистики заробітної плати [12]	Затверджено наказом Держкомстату України	Містить основні методологічні положення щодо визначення показників оплати праці у формах державних статистичних спостережень

Продовження табл. 1.2

		13.01.2004 № 5	з метою одержання об'єктивної статистичної інформації про розміри та структуру заробітної плати найманих працівників. [12, ст.1, п.1.1]
4	Податковий кодекс України [4]	Прийнято Верховною Радою України Кодекс України № 2755-VI 02.12.2010	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. [4, ст.1, п.1.1]
5	Закон України «Про відпустки» [13]	Прийнято Верховною Радою України № 504/96-ВР 15.11.1996	Встановлює державні гарантії права на відпустки працівників, визначає умови, тривалість і порядок надання їх працівникам для відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, а також для виховання дітей, задоволення власних життєво важливих потреб та інтересів, всебічного розвитку особи. [13]
6	Порядок обчислення середньої заробітної плати [14]	Затверджено постановою Кабінету міністрів України № 100 08.02.1995	Роз'яснює питання обчислення середньої заробітної плати в усіх випадках для підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, а також для фізичних осіб - підприємців та фізичних осіб, які в межах трудових відносин використовують працю найманих працівників. [14]
7	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [15]	Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності. [15, п.1]
8	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [16]	Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. [16, п.1]
9	Національне положення (стандарт) бухгалтерського	Затверджено наказом Міністерства	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і

Продовження табл. 1.2

	обліку 26 «Виплати працівникам» [17]	фінансів України № 601 від 28.10.2003	не грошовій форм) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності. [17, п.1]
10	Закон України «Про колективні договори і угоди» [18]	Прийнято Верховною Радою України № 3356-ХІІ 01.07.1993	Визначає правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і роботодавців. [18]
11	Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» [19]	Прийнято Верховною Радою України № 400/97-ВР 26.06.1997	Визначає порядок справляння та використання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування. [19]
12	Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [20]	Прийнято Верховною Радою України № 2464- VI 08.07.2010	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку. [20]
13	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [21]	Прийнято Верховною Радою України № 996-ХІV 16.07.1999	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. [21]
14	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку [22]	Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356	Спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку (крім регістру позабалансового обліку) методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій та інших юридичних осіб (крім банків і бюджетних установ), їх філій, відділень, представництв незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності (далі - підприємства), на накопичення аналітичних даних про склад і рух активів, капіталу і зобов'язань, доходів, витрат, фінансових результатів. [22]
15	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів,	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу,

Продовження табл. 1.2

	капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [23]	№ 291	зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності. [23, абзац перший розділу I]
16	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [24]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. [24, п. 1.1]
17	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 (МСБО 19) «Виплати працівникам» [25]	Видано Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку 01.01.2012	Метою цього Стандарту є визначення бухгалтерського обліку та розкриття інформації про виплати працівникам. [25]

[Складено на основі 1,4,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25]

Як бачимо, для регулювання питань обліку і контролю розрахунків з оплати праці використовують закони, кодекси, інструкції, методичні рекомендації, порядки, національні положення (стандарти) та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

1.3. Фінансовий аналіз діяльності РПП «Рибний»

Метою фінансового аналізу РПП «Рибний» є оцінка якості фінансової, економічної та господарської діяльності підприємства.

За основне джерело інформації були взяті такі фінансові звіти як Баланс та Звіт про фінансові результати за 2018, 2019 і 2020 роки.

Функціональною валютою підприємства та валютою подання фінансової звітності є гривня, округлена до тисяч.

Згідно проведеному фінансовому аналізу, були розглянуті такі економічні категорії як активи і пасиви Балансу.

При аналізі Балансу РПП «Рибний» були використані горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності у співставленні фінансових даних

підприємства за 2018, 2019 та 2020 роки у відносних та абсолютних вимірюваннях.

Мета горизонтального аналізу полягає в тому, щоб виявити абсолютні і відносні зміни величин різних статей балансу за певний період, дати оцінку цим змінам, а метою вертикального аналізу є розрахунок питомої ваги окремих статей у підсумку балансу й оцінці його змін. [26]

Горизонтальний аналіз Балансу РПП «Рибний» наведено в Таблиці 1.3. Згідно даних цієї таблиці отримано наступні результати.

Структуру активів Балансу протягом 2018-2020 років зображено на Рисунку 1.1.

Загальна вартість необоротних активів з 2018 по 2019 року зменшилась на 7,69% , а з 2019 по 2020 ще на 6,25%. Оскільки зменшення відбулося за рахунок основних засобів, то це свідчить про зменшення виробничого та збутового потенціалу підприємства.

Щодо оборотних активів, то у 2018 та 2019 роках частка запасів та готової продукцію дорівнювала нулю. Це пояснюється тим, що продукція реалізується у день вилову риби, або ж наступного дня. У 2020 році ситуація повністю змінилась і частка запасів з готовою продукцією виросла на 100% . Причиною стала низька купівельна спроможність населення, через що виловлена риба заморожується у холодильних установках.

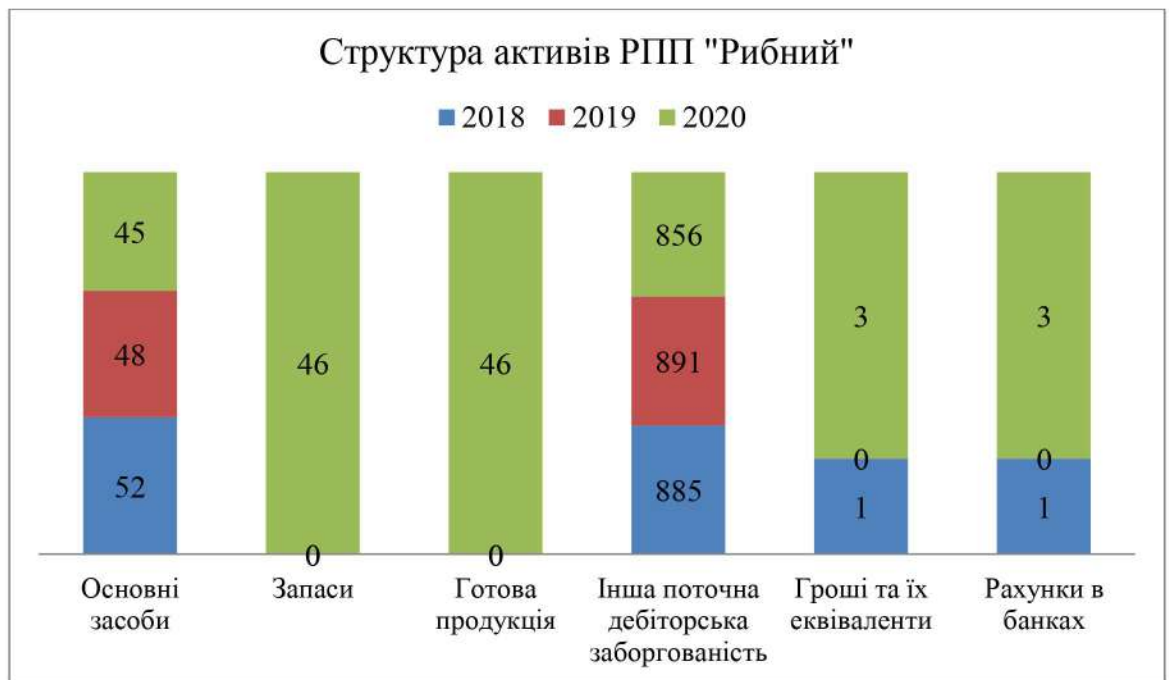

Рис. 1.1. Структура активів РПП «Рибний» в 2018-2020 роках

Значення іншої поточної дебіторської заборгованості з 2018 року по 2019 рік зросло на 0,68%, а з 2019 року по 2020 рік знизилась на 3,93%, адже деякі дебітори погасили заборгованість.

В 2018 році значення грошових коштів та їх еквівалентів, і рахунків в банках було незначним, а в 2019 році показники ще й знизились до нуля. В 2020 році значення зросло на 100%, проте досі підприємство може мати труднощі із здійсненням поточних розрахунків з різними контрагентами.

Загалом у першому році досліджуваного періоду загальна вартість активів становила 938 тис. грн. Спочатку спостерігався зріст активів на 0,11%, а вже у 2020 році приріст склав 1,17% і вартість досягла значення 950 тис. грн.

Структуру пасивів Балансу протягом 2018-2020 років зображено на Рисунку 1.2.

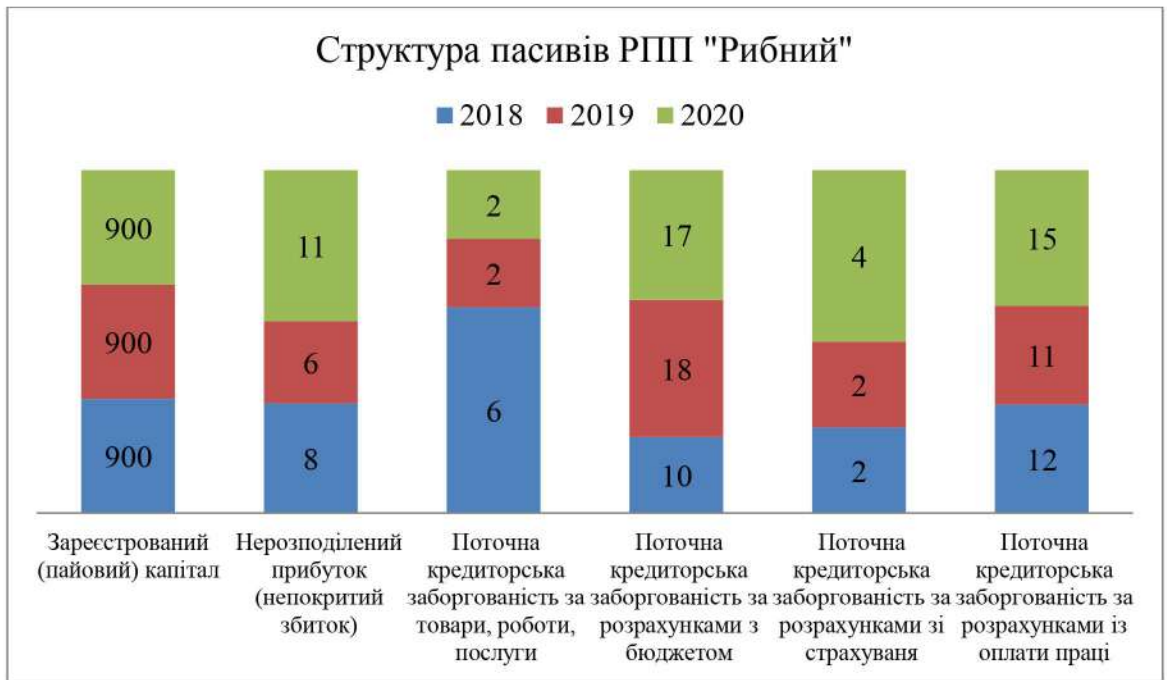

Рис. 1.2. Структура пасивів РПП «Рибний» в 2018-2020 роках

З 2018 року по 2020 рік вартість зареєстрованого (пайового) капіталу залишалася незмінною.

В 2018 році сума нерозподіленого прибутку становила 8 тис. грн. В 2019 році показник зменшився до 6 тис. грн в порівнянні з попереднім роком. Проте вже у 2020 році сума становила 11 тис. грн. Загалом тенденція то збільшення цього показника є позитивною.

У порівнянні з 2018 роком, в 2019 році значення поточних зобов'язань та забезпечень збільшилось. Це відбулося за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 8 тис. грн. У 2020 році тенденція до збільшення зберіглася за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування на 2 тис. грн та оплати праці на 4 тис. грн. Позитивним явищем є незначна частка кредиторської заборгованості.

У 2018 році загальна вартість пасивів становила 938 тис. грн. Спочатку спостерігається зріст показника на 0,11% через збільшення значення поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. Це свідчить про збільшення загальної суми фінансових ресурсів підприємства,

які використовуються для здійснення господарської діяльності. У 2020 році приріст склав 1,17% за рахунок нерозподіленого прибутку, поточної кредиторської заборгованості зі страхування та оплати праці.

Вертикальний аналіз Балансу РПП «Рибний» наведено в Таблиці 1.4. Згідно даних цієї таблиці отримано наступні результати.

За досліджуваний період роботи підприємства найбільшу частку активів становили оборотні активи. В 2018 році частка дорівнювала 94,46%, в 2019 році – 94,89%, і в 2020 році – 95,26%. З одного боку, тенденція до збільшення є позитивною, адже свідчить про збільшення обсягів виробництва та продажу. Проте така значна питома вага активів Балансу зумовлена великою часткою іншої поточної дебіторської заборгованості, а саме: у 2018 році – 94,35%, у 2019 році – 94,89%, у 2020 році – 90,1%. Тому з іншого боку, це може свідчити про неплатоспроможність частини дебіторів. У 2020 році невелика частина з них зменшили цю частку на 4,79%.

Згідно Балансу, необоротні активи становлять тільки основні засоби, і з 2018 року по 2020 рік їх частка зменшувалась. З 2018 рік по 2019 рік питома вага основних засобів зменшилась на 0,43%, а з 2019 року по 2020 рік – на 0,38%. Динаміка зменшення частки основних засобів є позитивною, адже це свідчить про стабільність обсягу виробництва.

Найбільшу питому вагу оборотних активів складала протягом 2018-2020 років інша поточна дебіторська заборгованість. Проте у 2020 році ця частка знизилась на 4,79%. Також у 2020 році змінилась ситуація з товарами та запасами, і значення абсолютного відхилення досягло 4,84% в обох випадках.

Щодо пасивів Балансу та часток показників у ньому, то найбільшу питому вагу займає власний капітал зі значенням в 96,80% на 2018 рік, 96,49% на 2019 рік та 95,88% на 2020 рік. Значну частку власного капіталу займає зареєстрований (пайовий) капітал з питомою вагою в 95,95% на 2018 рік, 95,85% на 2019 рік, 94,73% на 2020 рік.

У 2018 році поточні зобов'язання і забезпечення становили 3,20% пасивів Балансу, у 2019 – 3,51%, а у 2020 – вже 4,1%. Найбільшу питому вагу з 2018 по 2020 рік займала поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом.

В цілому можна зробити висновок, що якість балансу на кінець періоду у порівнянні з початком поліпшилась.

Таблиця 1.3

Горизонтальний аналіз балансу РПП «Рибний» за 2018-2020 роки

Показники	2018, тис. грн	2019, тис. грн	2020, тис. грн	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
АКТИВ							
I. Необоротні активи	52	48	45	-4	-3	-7,69%	-6,25%
Основні засоби	52	48	45	-4	-3	-7,69%	-6,25%
II. Оборотні активи	886	891	905	5	14	0,56%	1,57%
Запаси	0	0	46	0	46	0,00%	100,00%
Готова продукція	0	0	46	0	46	0,00%	100,00%
Інша поточна дебіторська заборгованість	885	891	856	6	-35	0,68%	-3,93%
Гроші та їх еквіваленти	1	0	3	-1	3	-100,00%	100%
Рахунки в банках	1	0	3	-1	2	-100,00%	100%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
БАЛАНС	938	939	950	1	11	0,11%	1,17%
ПАСИВ							
I. Власний капітал	908	906	911	-2	5	-0,22%	0,55%
Зареєстрований (пайовий) капітал	900	900	900	0	0	0,00%	0,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	8	6	11	-2	5	-25,00%	83,33%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	30	33	39	3	6	10,00%	18,18%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6	2	2	-4	0	-66,67%	0,00%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	10	18	17	8	-1	80,00%	-5,5%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	2	2	4	0	2	0,00%	100,00%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками із оплати праці	12	11	15	-1	4	-8,33%	36,36%
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%

БАЛАНС	938	939	950	1	11	0,11%	1,17%
--------	-----	-----	-----	---	----	-------	-------

Таблиця 1.4

Вертикальний аналіз балансу РПШ «Рибний» за 2018-2020 роки

Показники	2018, тис. грн	Питома вага, %	2019, тис. грн	Питома вага, %	2020, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютне відхилення, % (+/-)	
							2019/ 2018	2020/ 2019
АКТИВ								
I. Необоротні активи	52	5,54%	48	5,11%	45	4,73%	-0,43%	-0,38%
Основні засоби	52	5,54%	48	5,11%	45	4,73%	-0,43%	-0,38%
II. Оборотні активи	886	94,46%	891	94,89%	905	95,26%	0,43%	0,37
Запаси	-	0,00%	-	0,00%	46	4,84%	0,00%	4,84%
Товари	-	0,00%	-	0,00%	46	4,84%	0,00%	4,84%
Інша поточна дебіторська заборгованість	885	94,35%	891	94,89%	856	90,1%	0,54%	-4,79%
Гроші та їх еквіваленти	1	0,11%	-	0,00%	3	0,31%	-0,11%	0,31%
Рахунки в банках	1	0,11%	-	0,00%	3	0,31%	-0,11%	0,31%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0,00%	0,00%
БАЛАНС	938	100%	939	100%	950	100%	0,00%	0,00%
ПАСИВ								
I. Власний капітал	908	96,80%	906	96,49%	911	95,88%	-0,32%	-0,61%
Зареєстрований (пайовий) капітал	900	95,95%	900	95,85%	900	94,73%	-0,10%	-1,12%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	8	0,85%	6	0,64%	11	1,15%	-0,21%	0,51%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0,00%	0,00%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	30	3,20%	33	3,51%	39	4,1%	0,32%	0,6%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6	0,64%	2	0,21%	2	0,21%	-0,43%	0,00%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	10	1,07%	18	1,92%	17	1,79%	0,85%	-0,13%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	2	0,21%	2	0,21%	4	0,42%	0,00%	0,21%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками із оплати праці	12	1,28%	11	1,17%	15	1,58%	-0,11%	0,41%
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0,00%	0,00%

утримуваними для продажу, та групами вибуття								
БАЛАНС	938	100%	939	100%	950	100%	0,00%	0,00%

1.4. Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності РПП «Рибний»

Усі підприємства функціонують в певному середовищі, яке піддається впливу ззовні та зсередини. Виробнича діяльність та конкурентоспроможність напряду залежать від впливу цих факторів. Кожен з них може для різних підприємств представляти як нову можливість так і загрозу. Тому дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників, які спричиняють появу негативних та позитивних тенденцій і явищ у розвитку підприємства, є нагальною потребою.

Внутрішнім середовищем підприємства є елементи та фактори, що визначають внутрішній стан, сильні і слабкі сторони і, значною мірою, ефективність діяльності підприємства. [27] Такі фактори контролюються безпосередньо керівниками, власниками та персоналом. Аналіз внутрішнього середовища дозволяє спрогнозувати результат, на який може розраховувати підприємство в конкурентній боротьбі при проведенні своєї діяльності. Також завдяки цьому аналізу, ми можемо краще визначити пріоритетні напрямки діяльності підприємства.

Внутрішні фактори, що впливають на діяльність РПП «Рибний» зображені на Рисунку 1.3.

Рис. 1.3. Внутрішні фактори, що впливають на діяльність РПП «Рибний»

Якщо не брати до уваги динаміку впливу зовнішнього середовища, яке переважно визначає успіх діяльності підприємства, то навіть сильні внутрішні сторони підприємства можуть не реалізуватися. Через те, що зовнішнє середовище має безліч факторів, які взаємопов'язані та які у більшості випадків важко спрогнозувати, діагностика та прогнозування зовнішнього середовища повинна посідати центральне місце у формуванні стратегії підприємства.

Зовнішні фактори, що впливають на діяльність РПП «Рибний» зображені на Рисунку 1.4.

Рис. 1.4. Зовнішні фактори, що впливають на діяльність РПП «Рибний»

Аналізуючи діяльність РПП «Рибний», до основних зовнішніх факторів прямого впливу можна віднести конкурентів та споживачів, а до факторів непрямого впливу – державне регулювання, яке включає у себе формування нормативно-правової бази, яка регулює діяльність підприємства.

Висновки до розділу 1

Завдяки дослідженню теоретичних засад обліку, аналізу і податкового контролю розрахунків із заробітної плати підприємства були здійснені наступні висновки:

1) Економічна сутність такої категорій як заробітна плата є базою для організації обліку, аналізу і податкового контролю розрахунків із заробітної плати, тому були розроблені власні тлумачення цих понять;

2) Законодавча база для здійснення обліку заробітної плати в Україні представлена достатньою кількістю законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, методичних рекомендацій, порядків, інструкцій та міжнародних стандартів, аби відобразити інформацію в обліку у повній мірі;

3) Проведений аналіз фінансового та господарського стану РПП «Рибний» з 2019 по 2021 роки показав:

- зменшення вартості необоротних активів за рахунок основних засобів;

- збільшення частки оборотних активів за рахунок запасів, готової продукції, грошових коштів та їх еквівалентів, рахунків в банках;

- зменшення значення іншої поточної дебіторської заборгованості;

- збільшення значення поточних зобов'язань і забезпечень за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, із страхування та оплати праці;

Таким чином, виявлено:

- збільшення виробничого та зменшення збутового потенціалу підприємства;

- велика вірогідність, що підприємство буде мати труднощі із здійсненням поточних розрахунків з різними контрагентами;

- збільшення суми фінансових ресурсів підприємства, які використовуються для здійснення господарської діяльності;

- обсяг виробництва є стабільним;

- є можливість, що частина дебіторів неплатоспроможна.

4) З метою дослідження впливу на стратегію діяльності РПП «Рибний» був здійснений аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ РПП «РИБНИЙ»

2.1. Організація облікового процесу розрахунків з працівниками на підприємстві РПП «Рибний»

Задля правильного нарахування заробітної плати, повної і своєчасної виплати працівникам, необхідно визначити організацію облікового процесу розрахунків з працівниками. Основні завдання організації обліку розрахунків за виплатами працівникам зображені на Рис. 2.1.

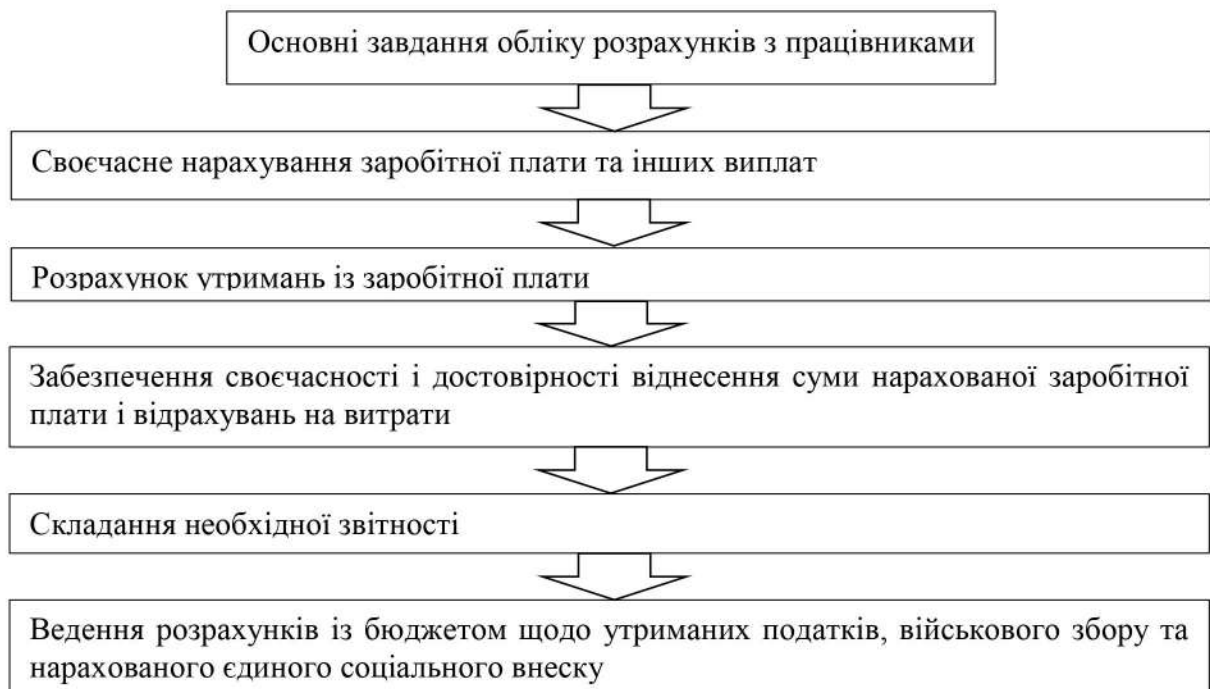

Рис. 2.1. Основні завдання організації обліку розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві РПП «Рибний»

Задля регулювання оплати праці з боку підприємства розроблюються, затверджуються та застосовуються такі внутрішні документи як положення про оплату праці, колективний договір, штатний розпис, правила внутрішнього трудового розпорядку.

Етапи організації облікового процесу розрахунків з працівниками на підприємстві РПП «Рибний» зазначені на Рис. 2.2.

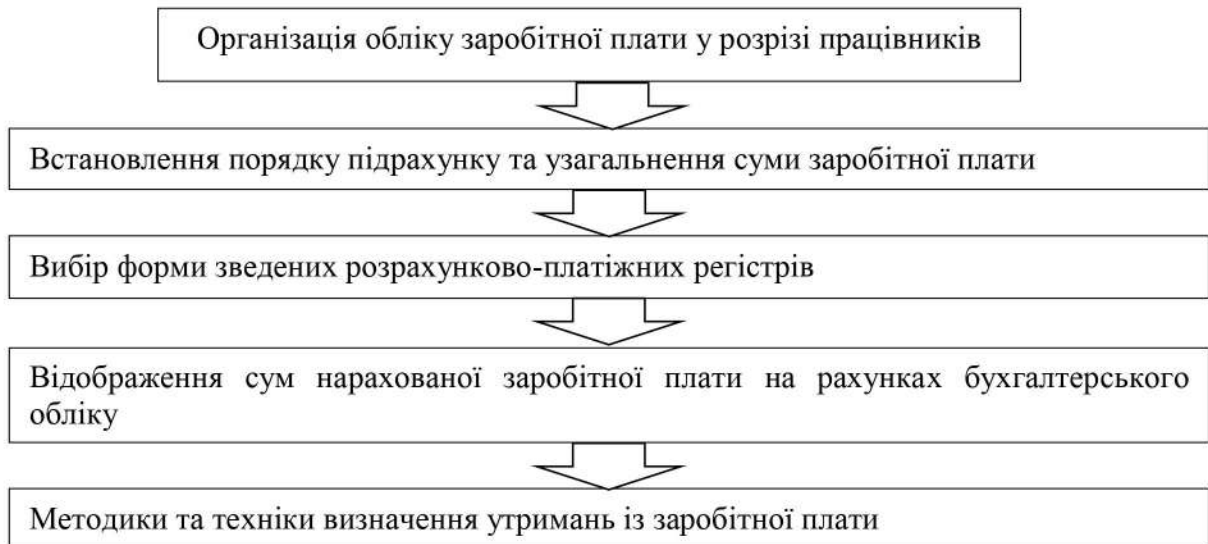

Рис. 2.2. Етапи організації облікового процесу розрахунків з працівниками на підприємстві РПП «Рибний»

Одним з початкових етапів організації обліку розрахунків з працівниками є облік особистого складу працівників. Посади адміністративно-господарчого персоналу РПП «Рибний» зазначені на Рис. 2.3.

Рис. 2.3. Посади адміністративно-господарчого персоналу РПП «Рибний»

Оплата праці на досліджуваному підприємстві здійснюється за погодинною системою. Посадові оклади адміністративно-господарчого персоналу РПП «Рибний» на 2021 рік наведено у Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Посадові оклади адміністративно-господарчого персоналу РПП
«Рибний» на 2021 рік**

№	Посада	Кількість	Посадовий оклад	Місячний фонд заробітної плати
1	Директор	1	6200,00 грн	6200,00 грн
2	Головний бухгалтер	1	6100,00 грн	6100,00 грн
3	Інженер з охорони праці, техніки безпеки	1	6200,00 грн	6200,00 грн
4	Інспектор відділу кадрів-касир	1	6100,00 грн	6100,00 грн
5	Бухгалтер	1	6100,00 грн	6100,00 грн
6	Рибалки	20	6050,00 грн	121000,00 грн
	Разом:	25	36750,00 грн	151700,00 грн

Для своєчасного нарахування заробітної плати був встановлений порядок та термін подання до бухгалтерії Табелю обліку робочого часу. Після того, як документ перевіряється на правильність заповнення, наявність підписів осіб, відповідальних за складання, то проводиться розрахунок заробітної плати.

Для розрахунку заробітної плати, що належить працівникам за звітний період, щомісячно складається «Розрахунково-платіжна відомість». У відомості зазначається як нарахована заробітна плата, так і суми утримань та суми, яка належить працівнику до виплати.

Дані щодо авансу та сум утримання податків обчислюються за розміром заробітної плати минулого місяця та записуються протягом місяця до розрахунково-платіжної відомості.

Згідно Податкового кодексу України, із заробітної плати працівників на РПП «Рибний» утримуються такі податки:

- військовий збір, ставка якого складає 1,5% від об'єкта оподаткування;
- податок на доходи фізичних осіб зі ставкою 18%.

Ці утримання зменшують розмір заробітної плати працівників.

По всіх найманих працівниках на досліджуваному підприємстві нараховується та сплачується обов'язковий платіж до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування – єдиний соціальний внесок (ЄСВ). Цей платіж нараховується окремо на заробітну плату та сплачується за рахунок підприємства. На РПП «Рибний» застосовуються дві ставки ЄСВ:

- 22% на суму нарахованої заробітної плати;
- 8,41% на суму нарахованої заробітної плати працюючих інвалідів.

Зокрема підприємство РПП «Рибний» надає своїм працівникам медичне страхування, яке сплачується за його рахунок. Таке добровільне медичне страхування складає 1% від щомісячного загального фонду заробітної плати.

2.2. Документальне оформлення операцій з нарахування та виплати заробітної плати

Нарахування заробітної плати на РПП «Рибний» здійснюється на підставі відповідних первинних документів. Ці первинні документи формуються у момент, коли відбулась відповідна господарська операція або ж після її завершення.

Документальне оформлення господарських операцій на РПП «Рибний» містить реквізити типових форм та відповідає вимогам до їх складання, а саме:

- своєчасність;
- достовірність;
- правильність оформлення.

Типові форми первинної облікової документації з обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» визначено у Таблиці 2.2. Ці

форми затверджені наказом Державного комітету статистики України №489 від 05.12.2008 [28].

Таблиця 2.2

**Типові форми первинної облікової документації з обліку
розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»**

№	Типова форма	Назва документа	Призначення
1	№ П-1	Наказ про прийняття на роботу	Застосовується для обліку прийнятих на роботу працівників.
2	№ П-3	Наказ про надання відпустки	Застосовується для оформлення різних видів відпусток.
3	№ П-4	Наказ про припинення трудового договору	Застосовується для звільнення працівників.
4	№ П-5	Табель обліку використання робочого часу	Застосовується для обліку використання робочого часу, контролю за дотриманням працівниками встановленого режиму робочого часу, розрахунку заробітної плати та складання статистичної звітності.
5	№ П-6	Розрахунково-платіжна відомість працівника	Призначена для ознайомлення працівника з нарахованими йому виплатами та здійсненими утриманнями.
6	№ П-7	Розрахунково-платіжна відомість (зведена)	Застосовується для виплати заробітної плати.

Після обліку особового складу організовується облік використання робочого часу. Для цього ведеться Табель обліку використання робочого часу, який заповнюється двічі за місяць – для нарахування авансових платежів у першій половині місяця та для розрахунку заробітної плати за весь місяць.

У разі оплачуваного перебування на лікарняному працівника, документом, який підтверджує оплату праці за невідпрацьований час, є листок тимчасової втрати працездатності.

Уся нарахована заробітна плата, а також утримання із заробітної плати, зазначаються у Книзі нарахування заробітної плати.

При виплаті заробітної плати оформлюється відомість на виплату грошей. Оскільки працівники отримують заробітну плату особисто, то у

відомості зазначаються їх прізвища, ім'я, по-батькові, сума до видачі, а також вони повинні у колонці «Підпис в одержані» розписатися за отриману суму.

При отриманні готівки з банку з метою виплати заробітної плати, оформлюється грошовий чек. З грошовим чеком підприємство передає платіжні доручення на здійснення перерахувань податків, обов'язкових зборів та платежів.

Порядок документального оформлення операцій з нарахування і виплати заробітної плати на РПП «Рибний» відображено на Рис. 2.4.

Рис. 2.4. Порядок документального оформлення операцій з нарахування і виплати заробітної плати на РПП «Рибний»

Узагальнення інформації щодо документального оформлення операцій з нарахування та виплати заробітної плати можна побачити на рис. 2.5, де зображені господарські операції та відповідні документи для їх проведення.

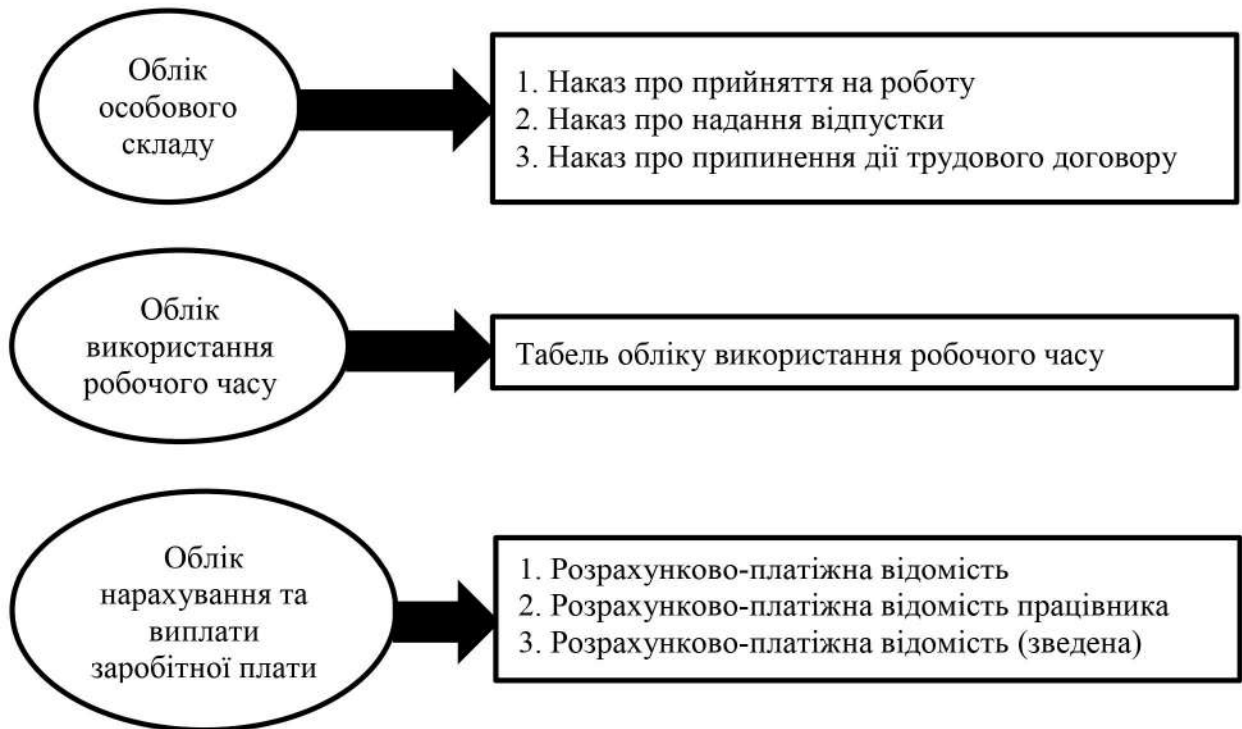

Рис. 2.5. Документування операцій з обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

На основі розрахунково-платіжної відомості складається журнал-ордер №5. До нього прикладаються всі документи, що є підставою для нарахування заробітної плати. У ньому відображають нараховану заробітну плату та пов'язані з нею суми відрахувань на соціальні заходи. Підсумок цього журнал-ордера заноситься в Головну книгу.

Форми фінансової звітності, у яких знаходить місце відображення інформації про розрахунки з оплати праці, вказані у Таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Фінансова звітність з обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Форма фінансової звітності	Операції, що відображаються
1	Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»	Поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування та з оплати праці
2	Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»	Витрати на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи
3	Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»	Витрати на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, зобов'язання з податків і зборів

Зокрема підприємству необхідно подавати кожен місяць та квартал до органів Державної статистики України Звіт з праці за формою № 1-ПВ. У ньому зазначається кількість найманих працівників, рух кадрів, відпрацьований час, фонд оплати праці та його структура, укладення колективних договорів, витрати на утримання робочої сили та інших виплат, які не входять до складу фонду оплати праці.

Як узагальнення, на Рисунку 2.6. визначена організація документального оформлення розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний».

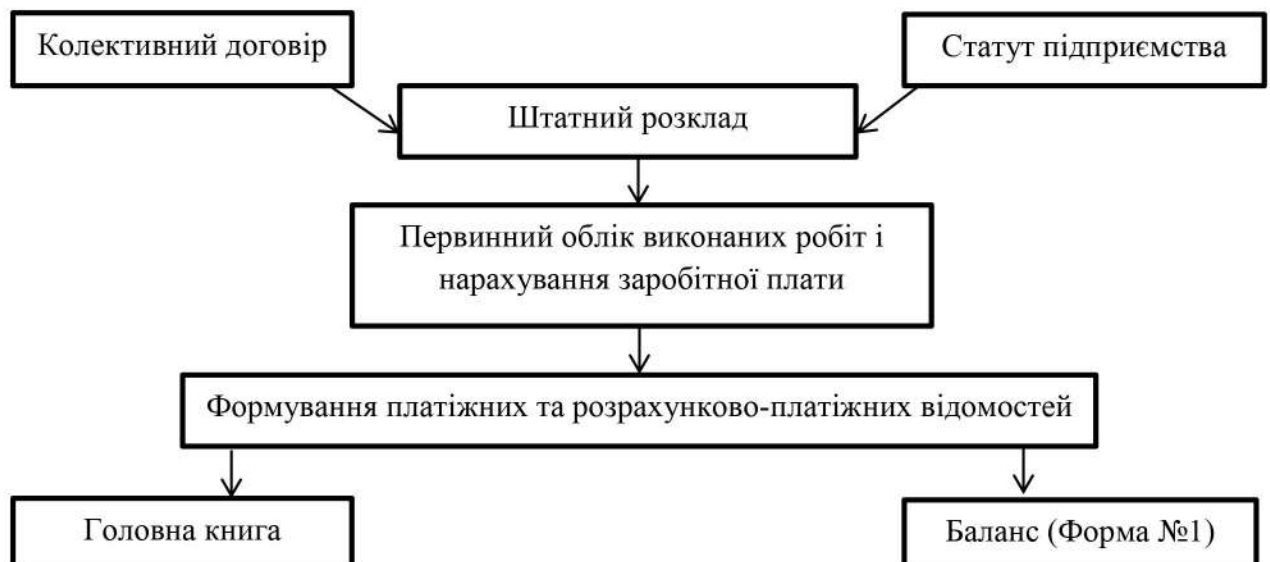

Рис. 2.6. Організація документального оформлення розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

2.3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці

Для синтетичного обліку розрахунків з оплати праці РПП «Рибний» використовує рахунки 6 класу «Поточні зобов'язання».

Для обліку витрат на заробітну плату РПП «Рибний» використовує рахунки 8 класу «Витрати за елементами», а саме 811 рахунок «Витрати на

зарплату». Проведення, що відображає нарахування заробітної плати всім працівникам, зображено на Рисунку 2.7.

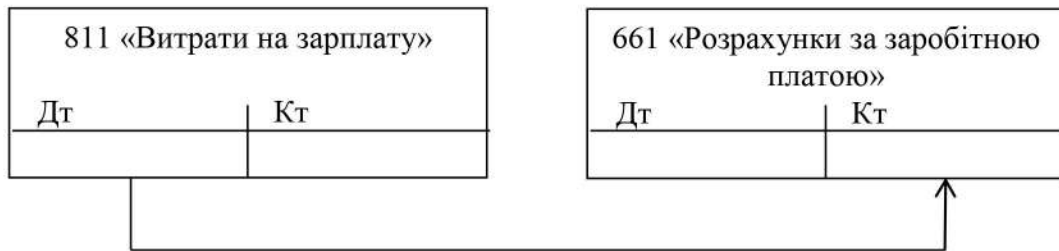

Рис. 2.7. Нарахування витрат на заробітну плату

Узагальнення інформації про розрахунки за виплатами працівникам ведеться на рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Цей рахунок має субрахунок 661 «Розрахунки за заробітною платою», який призначений для обліку розрахунків з працівниками за всіма видами заробітної плати і допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. За кредитом цього субрахунку відображається нарахована заробітна плата, а за дебетом – утримання, вирахування та виплати заробітної плати.

Оборот по дебету 661 рахунку – це сума, виплачена готівкою та суми, утримані у вигляді податків, а оборот по кредиту – це суми, нараховані у вигляді заробітної плати. Обороти із журналу-ордера по рахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» переносяться до оборотно-сальдової відомості по цьому ж рахунку.

У Таблиці 2.4 представлені проведення, які застосовуються РПП «Рибний» для відображення розрахунків за виплатами працівникам.

Таблиця 2.4

Бухгалтерські проводки розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві РПП «Рибний»

№	Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нарахована сума основної заробітної плати	811	661	48600,00
2	Видана заробітна плата через касу	661	301	39943,87
3	Утримано ПДФО із заробітної плати	661	641	8748,00
4	Утримано військовий збір із заробітної плати	661	642	729,00
5	Утримано добровільний страховий внесок із заробітної плати працівника	661	654	486,00

Узагальнення інформації про розрахунки за податками, які сплачуються при розрахунках з оплати праці, ведеться на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами». Цей рахунок має такі субрахунки, які використовуються в обліку на досліджуваному підприємстві:

– 641 «Розрахунки за податками», на якому ведеться обліка податків, які нараховуються та сплачуються до бюджету;

– 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», на якому ведеться облік розрахунків за зборами (обов'язковими платежами).

У Таблиці 2.5 представлені проведення, які застосовуються РПП «Рибний» для відображення розрахунків за податками й платежами при розрахунках з оплати праці.

Таблиця 2.5

Бухгалтерські проводки розрахунків за податками й платежами при розрахунках з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Утримано ПДФО із заробітної плати	661	641	8748,00
2	Сплачено ПДФО із заробітної плати	641	311	9040,50
3	Утримано військовий збір із заробітної плати	661	642	729,00
4	Сплачено військовий збір із заробітної плати	642	311	10327,69

Облік розрахунків за відрахуваннями на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та індивідуальним страхуванням працівників на РПП «Рибний» ведеться на рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням». За кредитом цього рахунку відображаються нараховані зобов'язання за страхуванням та одержані кошти от органів страхування, а за дебетом – погашення заборгованості та витрачання коштів страхування на підприємстві.

Для обліку розрахунків за ЄСВ на РПП «Рибний» використовують субрахунок 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування», а для обліку добровільного медичного страхування – субрахунок 654 «За індивідуальним страхуванням».

У Таблиці 2.6 представлені проведення, які застосовуються РПП «Рибний» для відображення розрахунків за страхуванням.

Таблиця 2.6

**Бухгалтерські проводки розрахунків за страхуванням на підприємстві
РПП «Рибний»**

№	Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату	821	651	9869,81
2	Сплачено нарахування єдиного внеску на зарплату за місяць	651	311	10006,47
3	Утримано добровільний страховий внесок із заробітної плати працівника	661	654	486,00
4	Сплачено страховий внесок	654	311	531,25

Бухгалтерське проведення, що відображає списання витрат, що пов'язані з виплатою заробітної плати адміністративному персоналу та виробничому персоналу на підприємстві РПП «Рибний», відображено на Рисунку 2.8.

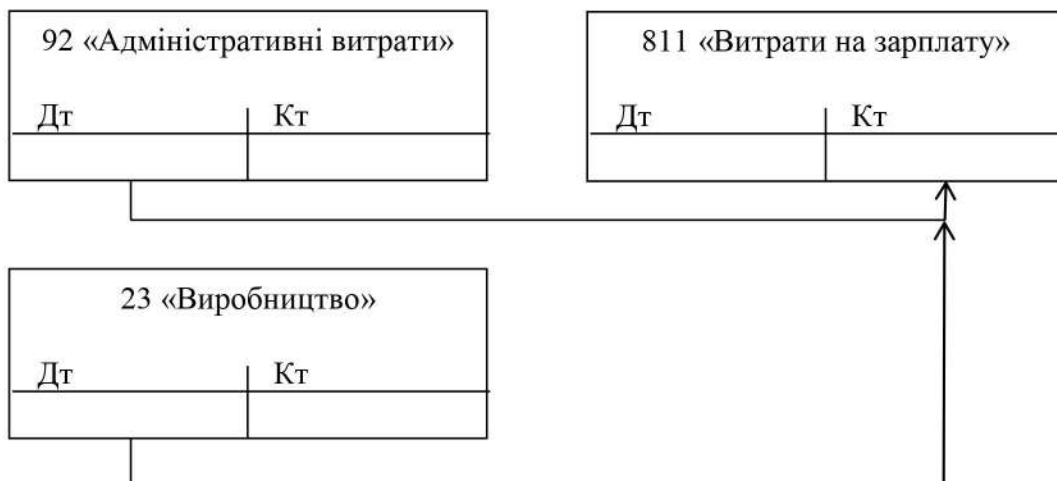
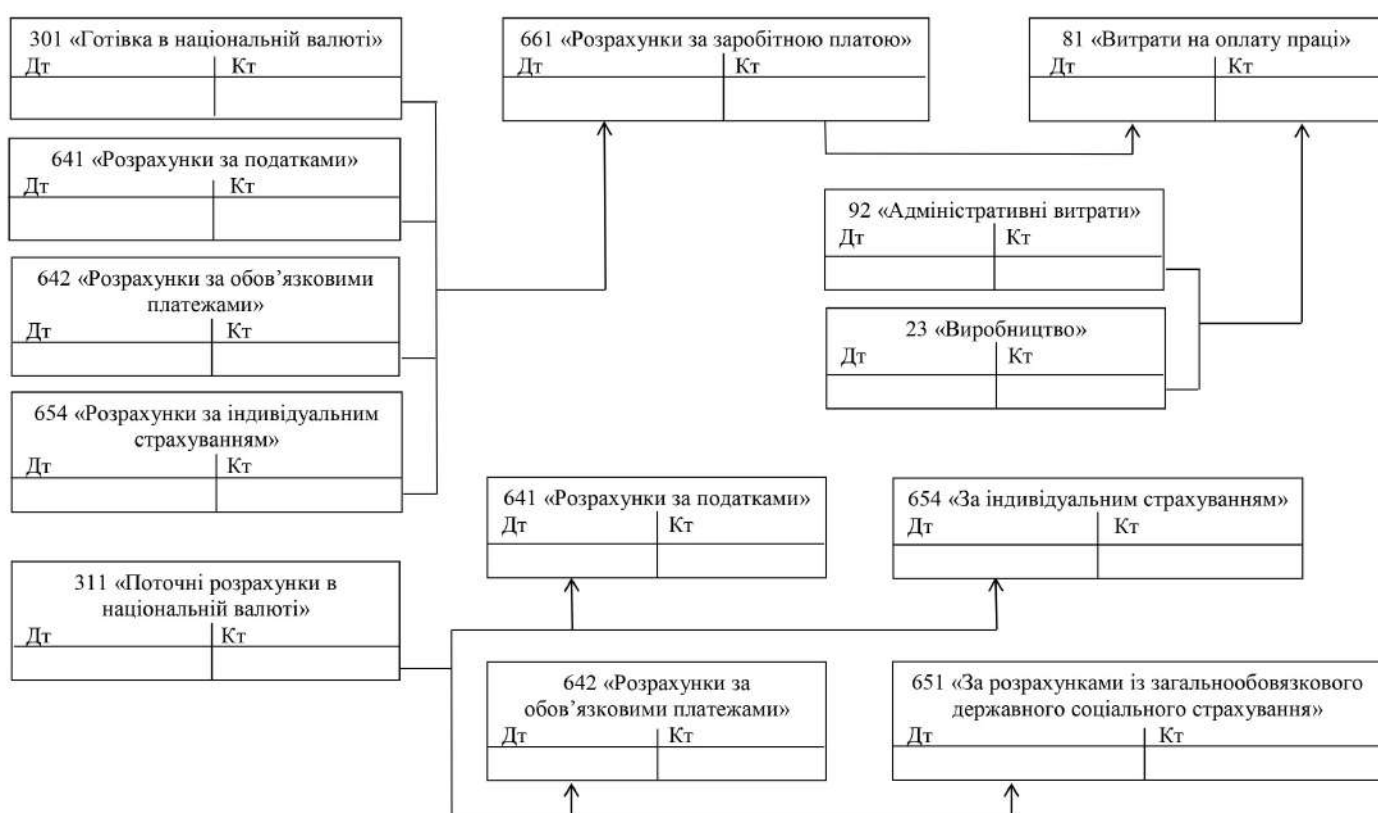

Рис. 2.8. Закриття елементів витрат на заробітну плату на підприємстві
РПП «Рибний»

Аналітичний облік розрахунків із працівниками являє собою облік розрахунків по кожному працівнику окремо і ведеться в розрахунково-платіжних відомостях. Сума всіх нарахувань по кожному аналітичному рахунку дорівнює кредитовому обороту синтетичного рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» за звітний місяць.

Загальну схему обліку розрахунків з оплати праці зображено на Рисунку 2.9.

Продовження рис. 2.9

Рис. 2.9. Схема обліку розрахунків з оплати праці

2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

Чимало наукових діячів розглядали в своїх працях проблеми організації та методики обліку розрахунків з оплати праці. Зокрема питання удосконалення обліку розрахунків з оплати праці ніколи не полишало своєї актуальності. Адже підприємства прагнуть модернізувати кожен процес своєї діяльності, особливо таку складову як розрахунки з працівниками.

Щодо РПП «Рибний», то запропоновані напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці відображені у Таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на РПП «Рибний»

№	Проблема	Пропозиція
1	Відсутність резерву відпусток	Створити резерв відпусток для оплати щорічних відпусток. Нараховувати резерв відпусток необхідно для кожної групи працівників – для виробничого та адміністративного персоналу. Для розрахунку резерву відпусток необхідно визначити щомісячну суму – добуток нарахованої заробітної плати і відсотка, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату праці з урахуванням відповідної суми відрахування на ЄСВ. Для відображення у бухгалтерському обліку пропоную застосовувати такі кореспонденції рахунків: 1) Нарахування резерву на оплату відпусток виробничому персоналу Дт 23 Кт 471 2) Нарахування резерву на оплату відпусток адміністративному персоналу Дт 92 Кт 471
2	Низький контроль над використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяють для оплати праці	Деталізувати аналітичні рахунки до рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» задля отримання більш детальної інформації щодо окремих операцій, а саме:

Продовження табл. 2.7

		<ul style="list-style-type: none"> - 661.1 «Розрахунки за заробітною платою»; - 661.2 «Премії»; - 661.3 «Інші заохочувальні виплати працівникам»; - 661.4 «Розрахунки за відпустками»; - 661.5 «Оплата при звільненні».
3	Низька змотивованість працівників внаслідок низької оплати праці при складних соціально-економічних умовах для життя в Україні	<p>Задля мотивації працівників, пропоную провести такі заходи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) для адміністративного персоналу підприємства – частку мінімальної заробітної плати; 2) для виробничого персоналу (рибалок) – запровадити відрядну систему оплати праці, аби розмір заробітної плати залежав від обсягу виловленої риби.
4	Оскільки ведення бухгалтерської документації в паперовому вигляді не може охопити весь обсяг інформації, застаріла технічна та інформаційна база можуть спричиняти певні проблеми	Провести реорганізацію технічної та інформаційної бази, а саме: впровадити автоматизовану систему обліку і аналізу за допомогою комп'ютерних програм

Отже, ведення обліку розрахунків з оплати праці із запропонованими кроками задля удосконалення обліку дозволить здійснювати своєчасне та достовірне нарахування заробітної плати та податкових зобов'язань, а також посприє підвищенню продуктивності праці на підприємстві РПП «Рибний».

Висновки до розділу 2

Завдяки дослідженню методики та організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» у сучасних умовах господарювання були здійснені наступні висновки:

1) Організація облікового процесу розрахунків з працівниками на підприємстві РПП «Рибний» є інформаційною основою для подальшого нарахування та виплати заробітної плати працівникам;

2) Документальне оформлення операцій з нарахування та виплати заробітної плати на підприємстві РПП «Рибний» висвітлюється у повній мірі та відповідає чинному законодавству України;

3) Синтетичний облік розрахунків з оплати праці являє собою облік заробітної плати в системі рахунків та ведеться на рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», а аналітичний облік має таку кількість рахунків, скільки налічується працівників на підприємстві РПП «Рибний»;

4) Підприємству РПП «Рибний» слід провести заходи щодо удосконалення методики та організації обліку розрахунків з оплати праці, а саме:

- створити резерв відпусток для оплати щорічних відпусток з належним способом розрахунку та відображенням в обліку;

- задля того, щоб посилити контроль над використанням фонду, необхідно деталізувати аналітичні рахунки до рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», а саме:

- 661.1 «Розрахунки за заробітною платою»;

- 661.2 «Премії»;

- 661.3 «Інші заохочувальні виплати працівникам»;

- 661.4 «Розрахунки за відпустками»;

- 661.5 «Оплата при звільненні»;

- підвищити частку мінімальної заробітної плати для адміністративного персоналу підприємства;

- запровадити відрядну систему оплати праці для виробничого персоналу (рибалок);
- модернізувати автоматизовану систему обліку і аналізу;
- провести реорганізацію технічної та інформаційної бази, а саме: впровадити автоматизовану систему обліку і аналізу за допомогою комп'ютерних програм.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ РПП «РИБНИЙ»

3.1. Організація проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

Задля того, щоб завжди мати впевненість в достовірності обліку розрахунків з оплати праці досліджуваного підприємства, потрібно проводити аудиторську перевірку на постійній основі.

Перед тим, як розглянути основні засади методики аудиту розрахунків з оплати праці, слід визначити мету, завдання, методи та джерела інформації аудиту, а також розглянути законодавчу базу.

На Рисунку 3.1 представлена мета аудиту розрахунків з оплати праці.

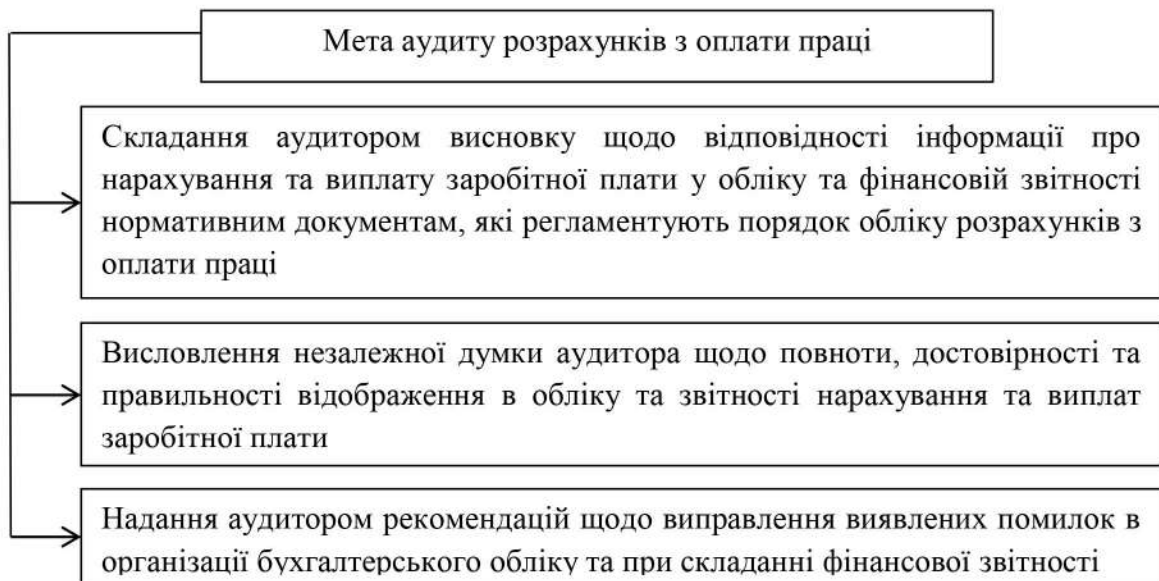

Рис. 3.1. Мета аудиту розрахунків з оплати праці

Для досягнення мети аудиту розрахунків з працівниками мають бути вирішені завдання, вказані на Рисунку 3.2.

Рис. 3.2. Завдання аудиту розрахунків з працівниками

Для вирішення поставлених завдань аудиторю необхідно мати певне інформаційне забезпечення, яке допоможе розкрити коло питань, пов'язане з проведенням аудиту. Джерела інформації для проведення розрахунків з оплати праці показані у Таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Інформаційні джерела аудиту розрахунків з оплати праці

№	Джерело	Інформація
1	Первинні документи	<ul style="list-style-type: none"> - Наказ про прийняття на роботу - Наказ про надання відпустки - Наказ про припинення трудового договору - Табелі обліку використання робочого часу - Розрахунково-платіжна відомість працівника - Розрахунково-платіжна відомість (зведена)

Продовження табл. 3.1

		<ul style="list-style-type: none"> - Розрахункові листи - Відомість на виплату грошей - Платіжні доручення - Виписки банків 				
2	Облікові реєстри	<ul style="list-style-type: none"> - Книга нарахування заробітної плати - Журнал-ордер №5 - Книга Головна 				
3	Бухгалтерська звітність	<ul style="list-style-type: none"> - Баланс (Звіт про фінансовий стан) - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) - Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) 				
4	Податкова звітність	<ul style="list-style-type: none"> - Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску 				
5	Статистична звітність	<ul style="list-style-type: none"> - Звіт з праці 				
6	Установчі документи	<ul style="list-style-type: none"> - Штатний розпис - Колективний договір - Статут підприємства 				
7	Рахунки бухгалтерського обліку	Рахунок		Назва рахунку		
		Клас 2. Запаси				
		23	Виробництво			
		Клас 3. Кошти, розрахунки та активи				
		301	Готівка в національній валюті			
		311	Поточні рахунки в національній валюті			
		Клас 6. Поточні зобов'язання				
		641	Розрахунки за податками			
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами			
		651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування			
		654	За індивідуальним страхуванням			
		661	Розрахунки за заробітною платою			
		Клас 8. Витрати за елементами				
		811	Витрати на зарплату			
		821	Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування			
		Клас 9. Витрати діяльності				
92	Адміністративні витрати					

Щодо методів аудиту, то вони представляють із себе сукупність прийомів, які допоможуть оцінити стан обліку та розрахунків із заробітної плати. Застосовувані методи аудиту при подальшому дослідженні зображені на Рисунку 3.3.

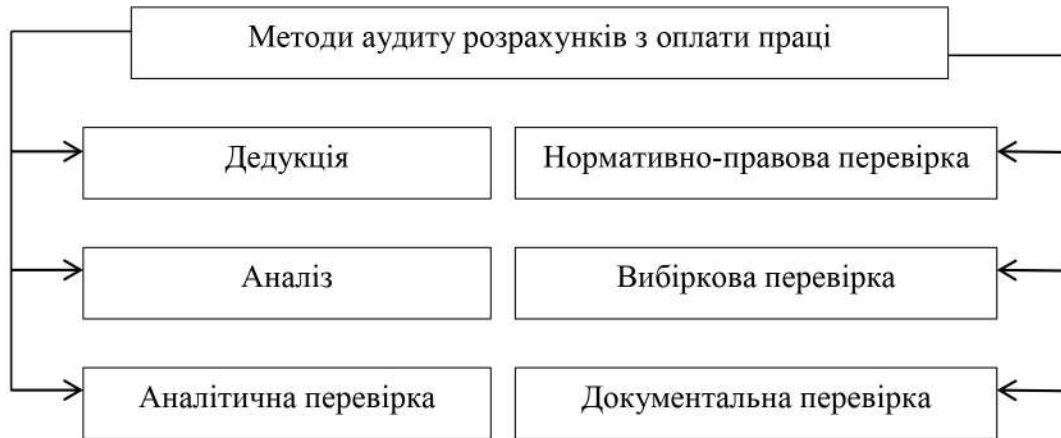

Рис. 3.3. Методи аудиту розрахунків з оплати праці

Задля того, щоб провести аудит розрахунків з оплати праці аудитор обов'язково повинен керуватися актуальною нормативно-правовою базою України, яка відображена у Таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Огляд нормативно-правової бази для проведення аудиту розрахунків з оплати праці

№	Назва документу	Ким та коли прийнятий	Призначення документу
1	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [29]	Прийнято Верховною Радою України від 21.12.2017 № 2258-VIII	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні. [29]
2	Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 років [30]	Видано Радою з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості	Регулюють виконання завдань з аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, які здійснюються відповідно до Міжнародних стандартів. [30]
3	Податковий кодекс України [4]	Прийнято Верховною Радою України Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. [4, ст.1, п.1.1.]
4	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [21]	Прийнято Верховною Радою України від 16.07.1999 № 996-XIV	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. [21]

Продовження табл. 3.2

5	Закон України «Про оплату праці» [1]	Прийнято Верховною Радою України 24.03.1995 № 108/95-ВР	Визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання (далі – підприємства), а також з окремими громадянами та сфери державного і договірною регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати. [1]
6	Закон України «Про відпустки» [13]	Прийнято Верховною Радою України № 504/96-ВР 15.11.1996	Встановлює державні гарантії права на відпустки працівників, визначає умови, тривалість і порядок надання їх працівникам для відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, а також для виховання дітей, задоволення власних життєво важливих потреб та інтересів, всебічного розвитку особи. [13]
7	Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» [19]	Прийнято Верховною Радою України № 400/97-ВР 26.06.1997	Визначає порядок справляння та використання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування. [19]
8	Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [20]	Прийнято Верховною Радою України № 2464- VI 08.07.2010	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку. [20]
9	Порядок обчислення середньої заробітної плати [14]	Затверджено постановою Кабінету міністрів України № 100 08.02.1995	Роз'яснює питання обчислення середньої заробітної плати в усіх випадках для підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, а також для фізичних осіб - підприємців та фізичних осіб, які в межах трудових відносин використовують працю найманих працівників. [14]
10	Національне положення (стандарт)	Затверджено наказом Міністерства фінансів	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському

Продовження табл. 3.2

	бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [17]	України № 601 від 28.10.2003	обліку інформації про виплати (у грошовій і не грошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності. [17, п.1]
11	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [15]	Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності. [15, п.1]
12	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [33]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73	Визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. [33, п.1]
13	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [16]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. [16, п.1]
14	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [23]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності. [23, абзац перший розділу I]
15	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [34]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433	Розглядають питання розкриття інформації за статтями Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал. [34, п. 1.2]
16	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [24]	Затверджено Наказом Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. [24, п. 1.1]

[Складено на основі 1,4,13,14,15,16,17,19,20,21,23,24,29,30,33,34]

3.2. Методика проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

Для того, щоб провести аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» необхідно дотримуватися певної послідовності здійснення аудиторських процедур. Тому у Таблиці 3.3 запропонована етапність проведення аудиторської перевірки.

Таблиця 3.3

Етапи проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Етап перевірки	Аудиторські кроки
1	Підготовчий етап	<ul style="list-style-type: none"> - Надання згоди на проведення аудиту; - Укладання договору про проведення аудиту; - Знайомство з підприємством РПП «Рибний»; - Оцінка внутрішнього контролю; - Розробка плану та програми аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці.
2	Основний етап	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка правильності та своєчасності документування та відображення операцій з нарахування та виплати заробітної плати; - Перевірка синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з оплати праці; - Підтвердження законності обліку розрахунків з оплати праці; - Перевірка правильності списання витрат на оплату праці; - Перевірка показників фінансової звітності.
3	Заключний етап	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовка аудиторського звіту; - Презентація аудиторського звіту керівництву РПП «Рибний».

Задля того, щоб аудиторська перевірка була проведена, необхідно спочатку підписати Лист-зобов'язання, який представлений у Додатку А, потім заключити Договір, як у Додатку Б.

Наступним кроком є складання програми проведення аудиту. Програма аудиту розрахунків з оплати праці доповнює та конкретизує етапи проведення аудиту, визначає характер, строк та обсяг аудиторських

процедур, які заплановані. Програма аудиту розроблена згідно етапам проведення аудиту розрахунків з оплати праці та представлена у Таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Програма проведення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Мета і завдання аудиту	Методи і процедури аудиту	Аудиторські докази	Термін виконання	Виконавець
1	Підготовчий етап				
	<ul style="list-style-type: none"> - Загальне ознайомлення з підприємством РПП «Рибний»; - Оцінка внутрішнього контролю на підприємстві. 	<ul style="list-style-type: none"> - Отримання завдання на проведення аудиту розрахунків з оплати праці; - Ознайомлення з установчими та реєстраційними документами підприємства; - Складання плану та програми аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці; - Узгодження плану перевірки з керівництвом РПП «Рибний». 	Статут, колективний договір, штатний розпис	01.10.2021 – 08.10.2021	Бежан М.С.
2	Основний етап				
	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка відповідності бухгалтерського обліку діючому законодавству України; - Перевірка правильності відображення в аналітичних і синтетичних регістрах обліку доходів, витрат та фінансових результатів; - Перевірка фінансової звітності. 	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка оформлення співробітників при їх прийманні та звільненні; - Перевірка обліку робочого часу, правильності ведення табелів; - Дослідження первинних документів з обліку виплат працівникам; - Перевірка нарахування заробітної плати; - Перевірка повноти та правильності віднесення оплати праці на витрати підприємства та нарахувань до соціальних фондів; - Перевірка обґрунтованості та правильності нарахування виплат за тимчасову непрацездатність, відпусток; - Встановлення повноти та своєчасності відображення нарахування та виплати заробітної плати у бухгалтерському обліку та в цілях оподаткування; - Встановлення відповідності 	Наказ про прийняття на роботу, Наказ про надання відпустки, Наказ про припинення трудового договору, табель обліку використання робочого часу, розрахунково-платіжна відомість працівника, розрахунково-платіжна відомість (зведена), листок непрацездатності, Книга нарахування заробітної плати, відомість на	11.10.2021 – 22.10.2021	Бежан М.С.

Продовження табл. 3.4

		<p>відображення сум нарахованої та виплаченої заробітної плати на рахунках бухгалтерського обліку, в облікових регістрах та звітності, відповідно до наявних первинних документів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Перевірка відповідності платіжних відомостей розрахунковим відомостям, правильності сум та наявності підписів; - Перевірка наявності підписів одержувачі грошей; - Аналіз правильності платіжних операцій; - Встановлення повноти та своєчасності відображення інформації в податковій звітності; - Складання переліку відсутніх первинних документів; - Складання переліку витрат на оплату праці, які не відображені в обліку; - Повна перевірка форм фінансової звітності та документів щодо розрахунків з оплати праці. 	<p>виплату грошей, грошовий чек, розрахункові листи, платіжні відомості, журнал-ордер №5, Головна книга, Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт з праці</p>		
3	Заключний етап				
	- Складання на підставі результатів перевірки аудиторського висновку.	<ul style="list-style-type: none"> - Підведення підсумків аудиторської перевірки; - Розробка рекомендацій з усунення недоліків обліку; - Складання аудиторського висновку. 	Робочі документи та записи аудитора.	25.10.2021 – 29.10.2021	Бежан М.С.

З метою оцінки стану обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» у процесі дослідження був застосований такий метод і прийом аудиту як аудиторське тестування. Тест внутрішнього контролю обліку розрахунків з оплати праці сформований у Таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Тест внутрішнього контролю обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Питання	Варіант відповіді		
		Так	Ні	Інформація відсутня
1	Чи є в наявності: - колективний договір, - положення про оплату праці, - накази про прийом та звільнення, - таблиці обліку робочого часу, - штатний розпис?	✓ ✓ ✓	✓ ✓	
2	Яка застосовується на підприємстві оплата праці: - погодинна, - відрядна?	✓	✓	
3	Чи відповідають прізвища і суми у розрахункових та платіжних відомостях?	✓		
4	Чи відповідають суми нарахованої заробітної плати посадовим окладам?	✓		
5	Чи правильно відображені розраховані суми в бухгалтерському обліку?	✓		
6	Чи застосовуються податкові соціальні пільги до ПДФО?		✓	
7	Чи дотримується порядок оподаткування та здійснення утримань із заробітної плати?	✓		
8	Чи виплачуються працівникам премії та надбавки?		✓	
9	Чи виплачуються працівникам понаднормові?			✓
10	Чи затверджений графік відпусток?			✓
11	Чи здійснюється автоматизовано нарахування заробітної плати та утримання з неї?		✓	
12	Заробітна плата видається з каси підприємства?	✓		
13	Заробітна плата видається на карткові рахунки працівників?		✓	
14	Чи є відповідальна особа за облік заробітної плати?	✓		

В результаті проведення аудиту розрахунків з оплати праці найчастіше виявляються такі порушення в бухгалтерському обліку, що вказані на Рисунку 3.4.

Рис. 3.4. Типові порушення в обліку розрахунків з оплати праці [Складено на основі 35]

Задля того, щоб підвести підсумки проведеної роботи, а також презентувати результати керівництву РПП «Рибний», був складений Аудиторський звіт, представлений у Додатку В.

3.3. Удосконалення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

В працях багатьох вітчизняних науковців описано чимало проблем, пов'язаних з проведенням аудиту розрахунків з оплати праці. Досліджуване підприємство не стало виключенням. З метою вирішення таких нагальних проблем, була розроблена Таблиця 3.6.

Таблиця 3.6

Шляхи удосконалення аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний»

№	Проблема	Пропозиція
1	Нестабільність нормативної бази проведення аудиту	Удосконалення нормативно-правового забезпечення проведення аудиту
2	Незрозумілість керівництвом підприємства мети проведення перевірки розрахунків з оплати праці, а отже і ненадання повного обсягу необхідної інформації	Підвищення рівня інформованості керівників підприємств з питань аудиторських перевірок
3	Формальний підхід до проведення аудиту через брак інформації, зокрема недостатній рівень обізнаності аудитором щодо діяльності підприємства, яке перевіряється	Використання аудитором індивідуального підходу до об'єкта перевірки, а також більше приділяти уваги ознайомленню зі специфікою роботи підприємства
4	Перевірка великого об'єму інформації на підприємстві	Створення ефективної та досконалої системи контролю якості
5	Недостатній рівень автоматизації аудиту	Використання комп'ютерних програм при проведенні аудиту, а також перевірка рівня автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві

Таким чином, при застосуванні запропонованих кроків покращення аудиту розрахунків з оплати праці, підприємство РПП «Рибний» зможе отримувати більш ретельно перевірені та правдиві аудиторські висновки задля того, щоб покращити стан обліку розрахунків з оплати праці.

Висновки до розділу 3

Завдяки дослідженню питання аудиту розрахунків з оплати праці підприємства РПП «Рибний» у сучасних умовах господарювання були здійснені наступні висновки:

1) Встановлено, що метою аудиту розрахунків з оплати праці є:

- складання аудитором висновку щодо відповідності інформації про нарахування та виплату заробітної плати у обліку та фінансовій звітності нормативним документам, які регламентують порядок обліку розрахунків з оплати праці;

- висловлення незалежної думки аудитора щодо повноти, достовірності та правильності відображення в обліку та звітності нарахування та виплат заробітної плати;

- надання аудитором рекомендацій щодо виправлення виявлених помилок організації бухгалтерського обліку та при складанні фінансової звітності.

Завданнями, що вирішують проведення аудиторської перевірки є:

- перевірка обліку особового складу працівників підприємства;
- перевірка правильності документального оформлення розрахунків з оплати праці;
- перевірка правильності нарахування заробітної плати та інших виплат;
- перевірка правильності розрахунку заробітної плати;
- контроль за дотриманням чинного законодавства щодо розрахунків з оплати праці;
- перевірка достовірності показників звітності підприємства в частині відображення оплати праці;
- перевірка обґрунтованості віднесення витрат на оплату праці;
- перевірка своєчасності розрахунків з працівниками з оплати праці, виплати грошових коштів;

- перевірка правильності нарахувань на фонд оплати праці та утримань із заробітної плати, своєчасність їх сплати до податкових служб;
- перевірка стану аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з оплати праці.

2) Проведений аудит розрахунків з оплати праці підприємства РПП «Рибний» дав змогу зробити висновок, фінансова та податкова звітність, бухгалтерський облік надають достовірну інформацію та об'єктивно відображають розрахунки з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» станом на 01.10.2021, відповідно до нормативно-законодавчих актів.

3) Задля удосконалення проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів були визначені такі стратегічні кроки:

- удосконалити нормативно-правове забезпечення проведення аудиту;
- підвищити рівень інформованості керівників підприємств з питань аудиторських перевірок;
- використовувати індивідуальний підхід до об'єкта перевірки, більше приділяти уваги ознайомленню зі специфікою роботи підприємства;
- створити ефективну та досконалу систему контролю якості;
- використовувати комп'ютерні програми при проведенні аудиту;
- перевіряти рівень автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Дослідивши методику та організацію обліку та аудиту розрахунків з оплати праці рибогосподарського підприємства «Рибний» можна зробити на основі проведеного дослідження наступні узагальнюючі висновки:

1) Економічна сутність такої категорії як заробітна плата є базою обліку розрахунків з оплати праці, тому було розроблено власне тлумачення цього поняття;

2) Законодавча база для здійснення розрахунків з оплати праці в Україні представлена достатньою кількістю законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, методичних рекомендацій, інструкцій та міжнародних стандартів, аби відобразити інформацію в обліку у повній мірі;

3) Фінансовий аналіз та аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності РПП «Рибний» допомогли виявити чинники, які спричиняють появу негативних та позитивних тенденцій у розвитку підприємства.

4) Підприємству «Рибний» слід провести заходи щодо покращення облікового процесу розрахунків з оплати праці, а саме:

- створити резерв відпусток для оплати щорічних відпусток з належним способом розрахунку та відображенням в обліку;

- задля того, щоб посилити контроль над використанням фонду, необхідно деталізувати аналітичні рахунки до рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», а саме:

- 661.1 «Розрахунки за заробітною платою»;

- 661.2 «Премії»;

- 661.3 «Інші заохочувальні виплати працівникам»;

- 661.4 «Розрахунки за відпустками»;

- 661.5 «Оплата при звільненні»;

- підвищити частку мінімальної заробітної плати для адміністративного персоналу підприємства;

- запровадити відрядну систему оплати праці для виробничого персоналу (рибалок);
- модернізувати автоматизовану систему обліку і аналізу;
- провести реорганізацію технічної та інформаційної бази, а саме: впровадити автоматизовану систему обліку і аналізу за допомогою комп'ютерних програм.

5) Перед тим, як провести аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві «Рибний», необхідно визначити мету, завдання, методи, інформаційні джерела аудиту, а також оглянути нормативно-правову базу для проведення аудиту. Задля удосконалення проведення аудиту розрахунків з оплати праці були визначені такі стратегічні кроки:

- удосконалити нормативно-правове забезпечення проведення аудиту;
- підвищити рівень інформованості керівників підприємств з питань аудиторських перевірок;
- використовувати індивідуальний підхід до об'єкта перевірки, більше приділяти уваги ознайомленню зі специфікою роботи підприємства;
- створити ефективну та досконалу систему контролю якості;
- використовувати комп'ютерні програми при проведенні аудиту;
- перевіряти рівень автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 №108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Глухова С.В. Підходи до сутності заробітної плати. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1 (40). С. 698–701. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2016_12.1_166
3. Сьомченко В.В., Засипко К.О. Заробітна плата як соціально-економічна категорія. *Вісник Запорізького національного університету*. 2016. № 1 (29). С. 121–127. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vznu_eco_2016_1_17
4. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Бондаренко Н.М., Осипова Є.П. Заробітна плата як економічна категорія та її особливості в бюджетній сфері. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 6 (1). С. 152-158. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vchnu_ekon_2018_6\(1\)_30](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vchnu_ekon_2018_6(1)_30)
6. Толуб'як В. С. Заробітна плата та її вплив на формування фінансових ресурсів системи пенсійного забезпечення . *Теорія та практика державного управління*. 2010. Вип. 2. (29). С. 242-249. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21

[REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Tpdu_2010_2_37](https://nvl.nltu.edu.ua/Archive/2012/22_7/233_Mar.pdf)

7. Мартин О. М. Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.7. С. 233–239. URL: https://nvl.nltu.edu.ua/Archive/2012/22_7/233_Mar.pdf

8. Запаря Є.В., Прохар Н.В. Підходи науковців до визначення сутності категорії «заробітна плата». *Полтавський університет економіки і торгівлі*. 2020. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9890/1/%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%8F%20%D0%84.%D0%92..pdf>

9. Маркевич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата». *Ефективна економіка*. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3815>

10. І. Щирба. Економічний зміст заробітної плати в ринкових умовах господарювання. *Вісник Львівського університету*. 2008. Вип. 39. С. 583-588. URL: http://prima.lnu.edu.ua/faculty/ekonom/Visnyk_Econom/2008_39/108.pdf

11. Кодекс законів про працю України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

12. Інструкція зі статистики заробітної плати : Наказ, Інструкція від 13.01.2004 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text>

13. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Порядок обчислення середньої заробітної плати : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 08.02.1995 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text>

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Мінфін України; Наказ, Положення від 31.01.2000 № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Мінфін України; Наказ, Положення від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : Мінфін України; Наказ, Положення від 28.10.2003 № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>

18. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.1993 № 3356-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>

19. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26.06.1997 № 400/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80#Text>

20. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

22. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку : Наказ, Рекомендації Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00>

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

24. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ, Положення Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» (МСБО 19) : Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011#Text

26. Артюхов І.П., Морозова Т.Д., Денисова Н.І., Юр'єва Е.А. Економіка охорони здоров'я: підручник. – 2006. URL: <http://epi.cc.ua/242-gorizontalnyiy-vertikalnyiy-analiz-21395.html>

27. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: підручник / Михайло Григорович Саєнко. – Тернопіль: Економічна думка. – 2006. – 30 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/9697/1/faem_keopapk_sep_dsp_LEK.pdf.pdf

28. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці : Держкомстат України; Наказ від 05.12.2008 №489. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>

29. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

30. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 років. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-audit>

31. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

32. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

33. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0336-13#n17>

34. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13>

35. Т.П. Погорелова, Д.С. Корячко. Основні організаційно-методичні аспекти аудиту розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. *Ефективна економіка*. № 1. 2017.

ДОДАТОК А

Директору підприємства
РПП «Рибний» Бежан О.С.

Лист-зобов'язання

Ви звернулися до нас з проханням про проведення аудиторської перевірки доходів, витрат та фінансових результатів рибогосподарського підприємства «Рибний» станом на 01.10.2021. Цим листом ми раді підтвердити прийняття нами і наше розуміння цього завдання. Аудиторську перевірку ми проведемо з метою висловити думку щодо обліку доходів, витрат та фінансових результатів підприємства РПП «Рибний».

Ми проводитимемо аудиторську перевірку відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають, щоб ми планували і проводили аудиторську перевірку з метою одержати обґрунтовану впевненість у тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень. Аудит передбачає перевірку шляхом тестування свідчень, що підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах. Аудиторська перевірка включає і оцінювання застосовуваних принципів бухгалтерського обліку та суттєвих облікових оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінювання подання фінансових звітів у цілому.

У зв'язку з тестовим характером аудиторської перевірки та іншими властивими аудиторській перевірці обмеженнями (разом з обмеженнями, властивими будь-якій системі бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю) є неминучий ризик того, що навіть деякі суттєві викривлення можуть залишитися невиявленими.

Окрім нашого висновку про облік доходів, витрат та фінансових результатів підприємства РПП «Рибний», ми плануємо надати Вам окремий лист, який стосується будь-яких помічених нами суттєвих недоліків у системах бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Ми нагадуємо Вам, що відповідальність за підготовку фінансових звітів, у тому числі за відповідне розкриття інформації, несе управлінський персонал компанії. Сюди входить ведення відповідних облікових записів, здійснення заходів внутрішнього контролю, вибір та застосування облікової політики та охорона активів компанії. Ми просимо управлінський персонал компанії (і це є частиною процесу аудиторської перевірки) надавати письмове підтвердження стосовно пояснень, зроблених у зв'язку з аудиторською перевіркою.

Ми сподіваємося на повноцінну співпрацю з Вашим персоналом і на те, що нам буде надано всі записи, документацію та іншу інформацію, потрібну в зв'язку з нашою аудиторською перевіркою. Наш гонорар (що виплачується на основі рахунків, які виставлятимуться відповідно до виконаних робіт) розраховується, виходячи з часу, витраченого фахівцями на проведення аудиторської перевірки, і містить покриття поточних витрат. Погодинна оплата становить 300 грн за 1 год роботи аудитора.

Цей лист вважається дійсним протягом наступних років до моменту припинення терміну його дії, внесення змін або заміни цього листа іншим.

Просимо Вас підписати та повернути один примірник цього листа на доказ того, що він відповідає Вашому розумінню умов проведення нами аудиторської перевірки фінансових звітів.

Підтверджено

від імені аудиторської
фірми «Дебет-Кредит»

ДОДАТОК Б
Договір №1
на проведення аудиту

м. Запоріжжя

«__» _____ 20__ р

Рибогосподарське підприємство «Рибний» в особі директора Бежан Олександра Сергійовича діючого на підставі Статуту, іменоване в подальшому Замовник, з одного боку, і аудиторська фірма «Дебет-Кредит» Бежан Марія Сергіївна (є членом саморегульованої організації аудиторів Асоціація «Співдружність» (СРО ААС), ОРНЗ 11806011360 в реєстрі аудиторів та аудиторських організацій саморегульованих організацій аудиторів), іменоване надалі Виконавець, в особі директора Бежан Марії Сергіївни, діючого на основі Статуту, з іншого боку, уклали цей Договір про наступне:

1. Предмет договору

- 1.1 Замовник доручає а Виконавець бере на себе зобов'язання здійснити аудиторську перевірку фінансової звітності Замовника у відповідності до вимог чинного законодавства України.
- 1.2 Аудиторська перевірка охоплює діяльність Замовника, результати якої відображені у його звітності, за період з 01.01.2018 по 01.10.2021.
- 1.3 Початок робіт 01.10.2021 закінчення 01.11.2021.
- 1.4 Мета аудиту: висловлення незалежної професійної думки у формі аудиторського висновку стосовно відповідності обліку доходів, витрат та фінансових результатів вимогам чинного законодавства.
- 1.5 Масштаб аудиту: перевірка буде здійснюватися шляхом застосування процедур отримання достатніх аудиторських свідчень за національними (та міжнародними стандартами аудиту) в повному обсязі, необхідному для формування аудиторського висновку (незалежної професійної думки).

1.6 Надана Замовником інформація а також отримані в ході перевірки дані будуть тестуватися на наявність та одночасно на відсутність суттєвих (матеріальних) розбіжностей між показниками звітності та даними бухгалтерського обліку Замовника.

2. Зобов'язання сторін

2.1. Виконавець в ході перевірки та по її результатам зобов'язаний:

- дотримуватися вимог чинного законодавства України, Міжнародних стандартів аудиту, Кодексу професійної етики аудитора України;
- уникати прилюдної оцінки дій посадових осіб Замовника або його персоналу, власників (учасників) та не використовувати ім'я Замовника і закриті за його рішенням дані в засобах масової інформації;
- зберігати комерційну таємницю відносно отриманої в ході перевірки інформації;
- не вступати в комерційні відносини з клієнтами Замовника;
- дотримуватися доброзичливості і нейтральності до персоналу Замовника та до його діяльності в цілому;
- повідомляти керівництво Замовника про суттєві невідповідності (відхилення) безпосередньо після їх виявлення та ідентифікації в ході перевірки;
- не отримувати від Замовника його продукцію, роботи або послуги до та в ході аудиторської перевірки.

2.2 Замовник в ході перевірки та по її результатам зобов'язаний:

- забезпечити Виконавцю доступ до будь-якої інформації, потрібної останньому для виконання робіт за цим договором;
- сприяти отриманню в разі потреби інформації в будь-яких третіх осіб;
- своєчасно та у будь-якому обсязі надавати Виконавцю усі необхідні йому для перевірки данні, реєстри обліку, звітність, адміністративні та інші документи;

- не втручатися в методику перевірки, організацію роботи персоналу Виконавця та відмовитися від тиску на Виконавця з метою зміни його професійної думки;
- своєчасно прийняти та сплатити роботу Виконавця по цьому договору у відповідності з його умовами.

3. Порядок здачі і прийому результатів робіт

- 3.1 Результатом робіт по цьому Договору сторони визначають незалежне професійне судження Виконавця про відповідності звітності Замовника вимогам облікової політики, та вимогам чинного законодавства з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
- 3.2 Результат робіт за цим Договором приймається Замовником у формі аудиторського висновку незалежно від його виду (позитивне, умовно-позитивне, негативне, відмова від видачі заключення) у друкованому вигляді складеному у відповідності до вимог Міжнародних стандартів аудиту.
- 3.3 В ході робіт та по їх завершенню Виконавець знайомить Замовника з попередніми результатами перевірки (попередні висновки). Попередні висновки є неофіційними. Вони можуть обговорюватися Замовником та Виконавцем за залученням третіх осіб. По закінченню терміну дії договору (або раніше) Виконавець у 3-х денний термін надає Замовнику офіційний текст аудиторського заключення (висновку) скріплений печаткою Виконавця. Заключення (висновок) передається у друкованому виді в одному екземплярі. Другий екземпляр зберігається у Виконавця протягом 3 років.
- 3.4 Аудиторська гарантія. Під аудиторською гарантією сторони розуміють надійність суджень (незалежної професійної думки) Виконавця з предмету цього договору для Замовника та третіх осіб. Абсолютна аудиторська гарантія згідно Міжнародних стандартів аудиту не надається.

- 3.5 В разі незгоди Замовника з видом висновку або його окремим положеннями, суперечки з цього приводу вирішуються в судовому порядку. При цьому Замовник зобов'язан повідомити письмово Виконавця про незгоду з висновком.

4. Вартість робіт та порядок розрахунків

- 4.1 За виконання робіт за цим договором Замовник сплачує Виконавцю винагороду у розмірі 46080,00 гривень з ПДВ.
- 4.2 Оплата здійснюється виключно у національній валюті України та в безготівковій формі.
- 4.3 Замовник авансує виконавця у розмірі 40% вартості робіт за цим договором протягом 3-х днів з дати підписання договору.
- 4.4 Оплата роботи Виконавця здійснюється Замовником незалежно від характеру аудиторського висновку (позитивний, умовно-позитивний, негативний. Відмова від висновку) у відповідності до умов пунктів 2.1 та 2.2 цього договору.

5. Права сторін

- 5.1 Кожна з сторін цього договору має право припинити його дію. Для цього одна з сторін повинна письмово сповістити іншу про наміри припинити роботи за цим договором з обґрунтованим поясненням свого рішення. При цьому таке повідомлення сторона - ініціатор припинення дії договору зобов'язана здійснити повідомлення другої сторони не пізніше ніж в 3 дні після початку робіт. Якщо цей термін буде порушено, то сторона - ініціатор припинення дії договору виплачує іншій стороні договору компенсацію у розмірі 20% від загальної вартості робіт за пунктом 2.1 цього договору.
- 5.2 За письмовою згодою сторони можуть припинити дію цього договору без взаємних фінансових (матеріальних) компенсацій.

6. Відповідальність сторін

- 6.1 Відповідальність Виконавця регламентується статтями 22-26, а відповідальність Замовника статтями 28-30 Закону України “Про аудиторську діяльність”, іншим чинним законодавством України.
- 6.2 Замовник та Виконавець несуть відповідальність за дотримання своїх зобов'язань (розділ 2) викладених в цьому договорі.
- 6.3 За неякісне виконання взятих на себе зобов'язань по цьому договору Виконавець та Замовник несуть матеріальну відповідальність згідно вимог чинного законодавства, а суперечки між ними вирішуються в судовому порядку.
- 6.4 Замовник несе відповідальність за повноту і своєчасність виплати Виконавцю винагороди. У разі якщо Виконавець потребує цього в письмовій формі, Замовник за несвоєчасну (неповну) виплату винагороди сплачує Виконавцю пеню в розмірі 0,1% від несплаченої (несвоєчасно сплаченої) суми за кожен день прострочення.
- 6.5 У разі порушення термінів надання послуг з вини Виконавця, останній протягом 10 робочих днів з дати пред'явлення відповідного письмового вимоги Замовника сплачує Замовнику неустойку в розмірі 0,1% від вартості послуг за кожен день прострочення.
- 6.6 Сторони несуть відповідальність за збереження конфіденційності отриманої інформації. У разі розголошення інформації Сторона, розголосив таку інформацію, відшкодовує завдані іншій стороні збитки.

7. Інші особливі умови

- 7.1 Замовник додатково несе відповідальність за достовірність наданої Виконавцю інформації, її повноту, точність та правильність оформлення (юридичну силу); за виявленні в ході перевірки відхилення від вимог чинного законодавства, облікової політики та методології обліку; за початкові залишки на рахунках бухгалтерського обліку та показники звітності які не перевірялися до цієї перевірки або перевірялися іншими аудиторами; за невиконання пропозицій

аудиторів по усуненню виявлених невідповідностей (відхилень, помилок, тощо).

- 7.2 В зв'язку з сутністю перевірки та притаманних аудиту обмежень, існує імовірність і можливість того, що окремі, навіть суттєві відхилення (помилки, відмінності, тощо) можуть бути не виявлені в ході перевірки, за що у відповідності до Міжнародних стандартів аудиту Виконавець відповідальності не несе.

8. Обставини непереборної сили

- 8.1 Замовник додатково несе відповідальність за достовірність наданої Виконавцю інформації, її повноту, точність та правильність оформлення (юридичну силу); за виявленні в ході перевірки відхилення від вимог чинного законодавства, облікової політики та методології обліку; за початкові залишки на рахунках бухгалтерського обліку та показники звітності які не перевірялися до цієї перевірки або перевірялися іншими аудиторами; за невиконання пропозицій аудиторів по усуненню виявлених невідповідностей (відхилень, помилок, тощо).
- 8.2 Виконавець і Замовник повністю звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань за цим договором, якщо це стало наслідком обставин непереборної сили (форс-мажор).
- 8.3 Сторона, яка зазнала дії обставин непереборної сили, повинна довести існування обставин, які звільняють від відповідальності, достовірними документами.
- 8.4 Якщо про вищезазначених обставин не буде повідомлено протягом 24 годин з моменту їх настання, Сторона, порушена подією непереборної сили, не може на нього посилається, крім випадку, коли ця подія перешкоджає відправці такого повідомлення.
- 8.5 В період дії обставин непереборної сили виконання зобов'язань за договором Сторонами призупиняється до закінчення дії даних обставин.

Юридичні адреси та банківські реквізити сторін**Замовник:** РПП «Рибний»

ЄДРПОУ 31734472

Юридична адреса: 70450, Запорізька область, Запорізький район, смт. Кушугум, вул. Леваневського, 155

Поштова адреса: 70450, Запорізька область, Запорізький район, смт. Кушугум, вул. Леваневського, 155

E-mail: q31734472@meta.ua

Банківські реквізити: р/р 1234567891011121

Виконавець: ТОВ Аудиторська фірма «Дебет-Кредит»

ЄДРПОУ 123456789

Юридична адреса: 61904, м. Запоріжжя, вул. Європейська, 12

Поштова адреса: 61904, м. Запоріжжя, вул. Європейська, 12

Телефон: +38(066)3958300

E-mail: info@debetkredyt.ua

Банківські реквізити: р/р 1234567891234567

Підписи сторін

Замовник:

РПП «Рибний»

_____/ О.С. Бежан

Виконавець:

ТОВ «Дебет-Кредит»

_____/ М.С. Бежан

ДОДАТОК В

Звіт незалежного аудитора

Адресат: керівництву РПП «Рибний»

Ми провели аудит розрахунків з оплати праці підприємства РПП «Рибний» за 2018-2021 роки.

Відповідальність управлінського персоналу за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до чинного законодавства та такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає як необхідний для того, щоб забезпечити ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що не містять суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

Відповідальність аудитора

Нашою відповідальністю є висловлення думки щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності *на основі результатів проведеного нами аудиту. Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають від нас дотримання відповідних етичних вимог, а також планування й виконання аудиту для отримання достатньої впевненості, що бухгалтерський облік та фінансова звітність не містять суттєвих викривлень.*

Аудит передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриттів у фінансовій звітності та бухгалтерському обліку. Вибір процедур залежить від судження аудитора, включаючи оцінку ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності та бухгалтерського обліку внаслідок шахрайства або помилки. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглядає заходи внутрішнього контролю, що стосуються складання та достовірного надання суб'єктом господарювання фінансової звітності, з метою розробки аудиторських процедур, які

відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Аудит включає також оцінку відповідності використаних облікових політик, прийнятність облікових оцінок, виконаних управлінським персоналом, та загального подання фінансової звітності.

Ми вважаємо, що отримали достатні та прийнятні аудиторські докази для висловлення нашої думки.

Підстава для висловлення позитивної думки

В ході аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці підприємства РПП «Рибний» було виявлено, що всі господарські операції відображаються в обліку, а дані аналітичних та синтетичних рахунків відповідають одні одному.

Позитивна думка

На нашу думку, фінансова та податкова звітність, бухгалтерський облік надають достовірну інформацію та об'єктивно відображають розрахунки з оплати праці на підприємстві РПП «Рибний» станом на 01.10.2021, відповідно до нормативно-законодавчих актів.

Підпис аудитора _____

Дата аудиторського звіту: 29.10.2021

Адреса аудиторської фірми: м. Запоріжжя, вул. Європейська 12